

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Rzeszowie

LRZ.410.025.04.2018

Daniel Krawiec
Wójt Gminy Przeworsk
37-200 Przeworsk
ul. Bernardyńska 1a

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/18/097 Przygotowanie i realizacja programów rewitalizacji w województwie podkarpackim

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Gminy Przeworsk, ul. Bernardyńska 1a, 37 – 200 Przeworsk, zwany dalej Urzędem.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Daniel Krawiec, Wójt Gminy Przeworsk, od dnia 16 listopada 2014 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Działania Gminy podejmowane na rzecz opracowania Programu Rewitalizacji. Realizacja procesu rewitalizacji i jej dotychczasowe efekty. Monitoring i ewaluacja Programu Rewitalizacji.
Okres objęty kontrolą	Lata 2016-2018. Badaniami kontrolnymi mogły być objęte również działania i zdarzenia, z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie
Kontrolerzy	1. Krzysztof Pakuła, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LRZ/168/2018 z 3 grudnia 2018 r. 2. Agnieszka Pomykała, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LRZ 172/2018 z 20 grudnia 2018 r.

(akta kontroli str.1-4)

¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 489, dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli proces przygotowania *Program Rewitalizacji Gminy Przeworsk na lata 2017-2023*³ został przeprowadzony prawidłowo, chociaż nie ustrzeżono się błędów, m.in. przy ewidencjonowaniu środków dotacji i wydatków. Podjęte przez Gminę działania na rzecz wdrażania Programu Rewitalizacji znajdowały się w fazie początkowej.

Program Rewitalizacji przygotowany został w oparciu o *Wytyczne Ministra Rozwoju*⁴ i *Instrukcję*⁵ oraz uchwalony przez Radę Gminy, na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym⁶. Proces ten był jednak długotrwały, ponieważ ostateczna wersja Programu Rewitalizacji została zatwierdzona dopiero po 11 miesiącach od zlecenia jego wykonania.

W celu przygotowania Programu Rewitalizacji przeprowadzono diagnozę czynników i zjawisk kryzysowych oraz diagnozę pogłębianą obszaru rewitalizacji i na tej podstawie określono skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych oraz zasięgi przestrzenne obszaru rewitalizacji. Dobór planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych odpowiadał celom i kierunkom rewitalizacji, mających za zadanie eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk. Przyjęte do realizacji przedsięwzięcia rewitalizacyjne, zgodnie z *Wytycznymi Ministra Rozwoju*, zapewniały mechanizmy zapewnienia kompleksowości, koncentracji i komplementarności. Na etapie diagnozowania i opracowania Programu Rewitalizacji zachowano zasadę partnerstwa i partycypacji interesariuszy. Dotacja, na przygotowanie Programu Rewitalizacji, została przez Gminę wykorzystana i rozliczona zgodnie z umową.

Nieprawidłowo dokonano ewidencji wpływu dotacji i ewidencji wydatków związanych z przygotowaniem Programu Rewitalizacji w paragrafach klasyfikacji budżetowej, co stanowiło naruszenie przepisów art. 39 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁷ oraz załącznika nr 4 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych⁸.

Program Rewitalizacji zawierał opis powiązań z dokumentami strategicznymi i planistycznymi Gminy. Niemniej jednak Gmina nie posiadała opracowanych dokumentów strategicznych, tj.: gminnego programu opieki nad zabytkami, gminnego programu ochrony środowiska i wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy. Dla realizacji Programu Rewitalizacji szczególnie ważnym dokumentem jest gminny program opieki nad zabytkami, ponieważ jednym z zadań rewitalizacyjnych jest przebudowa zabytkowego budynku w miejscowości Ujezna.

Ponadto, Program Rewitalizacji nie zawierał indykatorywnych ram finansowych pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, do czego zobowiązywały postanowienia pkt 5 ppkt 1 lit. i, załącznika do *Wytycznych Ministra Rozwoju*. Nieprawidłowo przyjęto w Programie Rewitalizacji, wartość bazową dla jednego ze wskaźników.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dalej także Program Rewitalizacji.

⁴ Wytyczne Ministra Rozwoju – Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 (MR/H 2014-2020/20(2)08/2016 z dnia 2 sierpnia 2016 r.).

⁵ Instrukcja przygotowania programów rewitalizacji w zakresie wsparcia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020.

⁶ Dz. U. z 2019 r. poz. 506.

⁷ Dz. U. z 2019 r. poz. 869, dalej także *ufp*.

⁸ Dz. U. z 2014 r. poz. 1053, ze zm.

Realizacja Programu Rewitalizacji znajdowała się w fazie początkowej. Powołano Zespół ds. wdrażania tego Programu oraz złożono wnioszek o dofinansowanie podstawowego projektu infrastrukturalnego, w ramach działania 6.3. *Rewitalizacja przestrzeni regionalnej*, RPO WP 2014-2020⁹, który został pozytywnie oceniony i zakwalifikowany do dofinansowania.

W trakcie procesu wdrażania Programu Rewitalizacji, do dnia kontroli NIK, nie zorganizowano spotkań z interesariuszami rewitalizacji, pomimo że Program Rewitalizacji zakładał organizację takich spotkań. Nie prowadzono także monitoringu i ewaluacji Programu Rewitalizacji, z uwagi na początkowy etap jego wdrażania.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej¹⁰ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Opracowanie Programu Rewitalizacji

1.1 Sposób opracowania i przyjęcia do realizacji Programu Rewitalizacji

Opis stanu faktycznego

1)

Rada Gminy Przeworsk uchwałą z dnia 29 marca 2017 r. oraz uchwałą zmieniającą z dnia 31 sierpnia 2017 r.¹¹, uchwaliła *Program Rewitalizacji Gminy Przeworsk na lata 2017-2023*, który stanowił załącznik do ww. uchwał.

Program Rewitalizacji opracowany został w oparciu o *Wytyczne Ministra Rozwoju, Instrukcję* i uchwalony przez Radę Gminy, na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.

Zarząd Województwa Podkarpackiego uchwałą nr 364/7680/17 z dnia 14 listopada 2017 r. – uwzględniając stanowisko Zespołu ds. Rewitalizacji¹² z dnia 7 listopada 2017 r. o pozytywnej weryfikacji Programu Rewitalizacji – postanowił wpisać ww. Program do *Wykazu Programów Rewitalizacji Gmin Województwa Podkarpackiego*. Wykaz ten został opublikowany na stronie internetowej Samorządu Województwa Podkarpackiego w zakładce *Rewitalizacja*.

W podsumowaniu cyt. stanowiska Zespołu ds. Rewitalizacji zawarto zapis, że Zespół pozytywnie weryfikuje Program Rewitalizacji Gminy Przeworsk na lata 2017-2023 i rekomenduje Zarządowi Województwa Podkarpackiego jego wpisanie do ww. Wykazu.

(akta kontroli str. 5-195)

Przed pozytywnym zaopiniowaniem Programu Rewitalizacji i wpisaniem do *Wykazu Programów Rewitalizacji Gmin Województwa Podkarpackiego*, Program Rewitalizacji był korygowany, przez Radę Gminy, w wyniku weryfikacji przeprowadzonej przez Zespół ds. Rewitalizacji.

Stanowisko Zespołu ds. Rewitalizacji zostało przedstawione przez Urząd Marszałkowski pismem z dnia 31 lipca 2017 r.

Program Rewitalizacji został skorygowany uchwałą Rady Gminy z dnia 31 sierpnia 2017 r. w wyniku jego weryfikacji i stanowiska Zespołu ds. Rewitalizacji.

⁹ Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020.

¹⁰ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹¹ Uchwała Rada Gminy Przeworsk Nr XXIX/155/2017 z dnia 29 marca 2017 r. w sprawie uchwalenia Programu Rewitalizacji Gminy Przeworsk na lata 2017-2023 oraz uchwała nr XXXIV/186/2017 z dnia 31 sierpnia 2017 r. zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia Programu Rewitalizacji Gminy Przeworsk na lata 2017-2023.

¹² Powołany przez Marszałka Województwa Podkarpackiego do weryfikacji programów rewitalizacji.

Gmina naniosła zmiany Programu Rewitalizacji, w wyniku stanowiska Zespołu ds. Rewitalizacji. Zmiany zostały naniesione w terminie 30 dni kalendarzowych od dnia pozyskania informacji o wynikach oceny, tj. zgodnie z § 7 pkt 3 umowy z dnia 27 grudnia 2016 r. o przyznaniu dotacji na wykonanie Programu Rewitalizacji. Stanowisko Zespołu ds. Rewitalizacji wpłynęło do Urzędu w dniu 3 sierpnia 2017 r. Korekta Programu Rewitalizacji została przesłana do Urzędu Marszałkowskiego w dniu 31 sierpnia 2017 r., tj. w terminie 28 dni.

Dokonane przez Gminę zmiany, w wyniku stanowiska Zespołu ds. Rewitalizacji dotyczyły m.in.: uzupełnienia diagnozy obszaru Gminy i wyznaczonych obszarów zdegradowanych, spełnienia wymogów Instytucji Zarządzającej (w zakresie minimalnych wartości referencyjnych określonych w *Instrukcji*), skorygowania planowanych przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych, uzupełnienia źródeł finansowania projektów Programu Rewitalizacji, wykazania komplementarności z projektami realizowanymi ze środków EFS¹³, wskazania jednostek organizacyjnych zaangażowanych w proces realizacji Programu Rewitalizacji, uzupełnienia źródeł pozyskania danych w zakresie systemu monitorowania i oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych.

Powyższe zmiany dokonane zostały rzetelnie na podstawie *Wytycznych Ministra Rozwoju, Instrukcji* oraz dokumentów źródłowych zebranych w trakcie opracowywania Programu Rewitalizacji.

(akta kontroli str.196-213)

2)

Program Rewitalizacji opracowany został przez Fundację Rozwoju Demokracji Lokalnej - Podkarpacki Ośrodek Samorządu Terytorialnego w Rzeszowie¹⁴ na podstawie umowy z dnia 9 grudnia 2016 r. za kwotę brutto 53.000 zł.

Wyboru wykonawcy dokonano w wyniku ogłoszenia postępowania na kompleksowe opracowanie Programu Rewitalizacji z dnia 23 listopada 2016 r., według procedury udzielania zamówień przez dotacjobiorców, stanowiącej załącznik nr 5 do umowy dotacji.

W wyniku zapytania ofertowego wybrano ofertę Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej za cenę 53.000 zł, która uzyskała maksymalną liczbę 100 punktów (cena 50 pkt, doświadczenie 50 pkt). W ustalonym terminie wpłynęła jedna oferta.

W dniu 9 grudnia 2016 r. Gmina zawarła umowę z Fundacją Rozwoju Demokracji Lokalnej.

Przedmiotem umowy była *usługa ekspercka polegająca na kompleksowym opracowaniu Programu Rewitalizacji Gminy Przeworsk na lata 2016-2022* w terminie do 28 lutego 2017 r. za kwotę brutto 53.000 zł (netto 43.089,43 zł, VAT 9.910,57 zł).

W dniu 27 lutego 2017 r. zawarto aneks do cyt. umowy, w wyniku którego przedmiot umowy (§ 1 ust. 1) otrzymał brzmienie: *Przedmiotem umowy jest usługa ekspercka polegająca na kompleksowym opracowaniu Programu Rewitalizacji Gminy Przeworsk na lata 2017-2023*. Aneksem tym wydłużono również termin wykonania przedmiotu zamówienia (§ 3 ust. 1 umowy): do dnia 31 marca 2017 r.

W uzasadnieniu prośby o wydłużenie terminu realizacji przedmiotu umowy, wykonawca podał, że pozwoli to na rzetelne opracowanie Programu Rewitalizacji, a także pełne włączenie interesariuszy w proces rewitalizacji.

W cyt. umowie zabezpieczono interes Gminy, w tym m.in. poprzez: zobowiązanie Wykonawcy do dokonania poprawek przedmiotu umowy w terminie 7 dni roboczych od dnia otrzymania zgłoszenia od Zamawiającego, zobowiązanie Wykonawcy do zapłaty Zamawiającemu kar umownych za opóźnienie w wykonaniu przedmiotu

¹³ Europejski Fundusz Społeczny.

¹⁴ Dalej: Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej lub Wykonawca.

zamówienia lub za opóźnienie w usunięciu wad oraz udzielenie Zamawiającemu gwarancji jakości wykonania przedmiotu umowy na okres 12 miesięcy od dnia odbioru końcowego (§ 3 pkt 6, 8 umowy).

W § 2 pkt 2 umowy ustalono, że Zamawiający przekaze wykonawcy niezwłocznie po podpisaniu umowy wszelkie materiały i dokumenty będące w jego posiadaniu dla potrzeb wykonania przedmiotu umowy.

Wykonawca został zobowiązany (§ 2 pkt 6 umowy) do uwzględnienia zaleceń, uwag i wytycznych określonych przez zamawiającego, w trakcie realizacji przedmiotu umowy.

Ponadto, zobowiązano Wykonawcę (§ 2 pkt 7 umowy) do poprawiania i uaktualnienia przedmiotu umowy w terminie ustalonym przez Zamawiającego, w przypadku pojawienia się nowych wytycznych w ramach RPO WP na lata 2014-2020 lub w przypadku uwag zgłoszonych, co do treści przedmiotu umowy przez Instytucję Zarządzającą RPO WP 2014-2020 na poszczególnych etapach oceny wniosków o dofinansowanie, bez żądania zapłaty dodatkowego wynagrodzenia ponad ustalone w umowie.

Gmina przekazała Wykonawcy, zgodnie z ww. umową, materiały niezbędne (będące w jej posiadaniu) do opracowania Programu Rewitalizacji.

Przekazane dane pozyskano: z Komendy Powiatowej Policji w Przeworsku za lata 2013-2016, z Powiatowego Urzędu Pracy w Przeworsku (PUP) za lata 2015-2016 oraz z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przeworsku (GOPS) za lata 2014-2016.

Odbioru przedmiotu zamówienia dokonano protokołem zdawczo-odbiorczym z dnia 29 marca 2017 r. Opracowany Program Rewitalizacji przyjęto bez zastrzeżeń.

Zapłaty za wykonanie przedmiotu umowy dokonano, na podstawie faktury VAT Nr 1713100859 z dnia 29 marca 2017 r. na kwotę brutto 53.000 zł, w dniu 30 marca 2017 r. Rozliczenia z Wykonawcą dokonano zgodnie z postanowieniami umowy.

Po otrzymaniu z Urzędu Marszałkowskiego stanowiska Zespołu ds. Rewitalizacji z uwagami do Programu Rewitalizacji (co opisano w pkt. 1 niniejszego wystąpienia), zostały one przekazane w dniu 9 sierpnia 2017 r. Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej w Rzeszowie, w celu naniesienia poprawek.

W dniu 18 sierpnia 2017 r. Fundacja Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej przekazała drogą e-mailową poprawioną wersję Programu Rewitalizacji. Wersja papierowa wpłynęła do Urzędu w dniu 22 sierpnia 2017 r., tj. w terminie 6 dni roboczych od dnia otrzymania zgłoszenia. Zmian dokonano w terminie wynikającym z zawartej umowy.

Wójt Gminy wyjaśnił m.in., że pierwsze materiały niezbędne do rozpoczęcia prac w celu wykonania Programu Rewitalizacji, zostały przekazane drogą e-mailową w dniu 9 grudnia 2016 r., a następnie sukcesywnie w sposób e-mailowy lub osobisty. Osobą wyznaczoną do kontaktu z Wykonawcą był pracownik Urzędu - Referent ds. planowania przestrzennego. Wykonawca w związku z podpisaną umową był zobowiązany wykonać przedmiot zamówienia m.in. zgodnie z Wytycznymi Ministra Rozwoju, Instrukcją, Regulaminem konkursu dotacji „Przygotowanie programów rewitalizacji”, jak również z dokumentami planistycznymi i strategicznymi Gminy. Wójt podał, że przekazany przez Wykonawcę Program Rewitalizacji był weryfikowany, uwagi dotyczące błędów w tekście zgłaszano telefonicznie (literówki, oznaczenia graficzne), które zostały poprawione. Ponadto Wójt wyjaśnił, że nie posiada wiedzy na temat pozyskiwania przez Wykonawcę danych we własnym zakresie.

(akta kontroli str. 214-273, 343-346, 356, 424- 432)

3)

Gmina korzystała z dotacji na opracowanie i aktualizację Programu Rewitalizacji w kwocie 52.200 zł. Łączna wartość projektu wyniosła 61.800 zł (kwota dotacji 52.200 zł i wkład własny 9.600 zł). Środki dotacji wykorzystano i rozliczono zgodnie z umową.

W dniu 27 grudnia 2016 r. Gmina zawarła z Województwem Podkarpackim umowę Nr RR-II.052.8.70.2016 r. o dotację na realizację projektu w zakresie przygotowania Programu Rewitalizacji.

Kwota dotacji nie mogła przekroczyć 90% kosztów kwalifikowalnych (§ 2 pkt 2 umowy). Termin realizacji projektu ustalono od 1 czerwca 2016 r. do 31 grudnia 2016 r. Dotacja miała zostać wypłacona jako refundacja poniesionych wydatków (§ 2 pkt 3 umowy).

W dniu 18 kwietnia 2017 r. zawarto aneks nr 1 do cyt. umowy, w wyniku którego wydłużono termin realizacji umowy do dnia 31 marca 2017 r.

Wójt wyjaśnił, że przyczyną podpisania aneksu do ww. umowy w dniu 18 kwietnia 2017 r., tj. 108 dni po upływie terminu realizacji umowy, była wydłużona korespondencja z Urzędem Marszałkowskim.

Wydatki poniesione przez Gminę na realizację projektu z zakresu przygotowania Programu Rewitalizacji wyniosły łącznie 61.799,27 zł, z tego ze środków dotacji 52.200 zł (84,5%) i środków własnych 9.599,27 zł (15,5%). Poniesione wydatki były wydatkami kwalifikowalnymi.

Dotacja w kwocie 52.200 zł została wypłacona Gminie w dniu 28 listopada 2017 r. jako refundacja poniesionych wydatków, tj. zgodnie z § 2 pkt 3 umowy.

Gmina zaewidencjonowała środki dotacji po stronie dochodów w dziale 750 *Administracja publiczna, rozdział 75095 Pozostała działalność § 2057 Dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 5 lit. a i b ustawy, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich, realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego*.

Wydatki Gminy na realizację projektu w kwocie 61.799,27 zł zaewidencjonowano w dziale 750, rozdział 75095, w tym kwotę: 51.300 zł w § 4307 (Fundusz Spójności i budżet państwa), 3.000 zł w § 4309 (środki własne Gminy), 900 zł w §§ 4017, 4117, 4127 (Fundusz Spójności i budżet państwa - dodatek dla koordynatora i zastępcy koordynatora projektu) oraz 6.599,27 zł (środki własne Gminy - dodatek dla koordynatora i zastępcy koordynatora projektu - paragrafy z czwartą cyfrą „9”-inne wydatki).

Środki dotacji zostały wykorzystane przez Gminę na realizację projektu w zakresie przygotowania Programu Rewitalizacji, tj. zgodnie z postanowieniami umowy zawartej z Województwem Podkarpackim. Środki dotacji wykorzystano w terminie do 31 marca 2017 r.

Na poniesione wydatki dot. przygotowania Programu Rewitalizacji składały się: kompleksowe przygotowanie Programu Rewitalizacji przez Fundację Rozwoju Demokracji Lokalnej – 53.000 zł, wynagrodzenie biegłego rewidenta – 1.300 zł, dodatki dla koordynatora i zastępcy koordynatora projektu – 7.499,27 zł.

(akta kontroli str. 274-342, 368-419, 551-592)

Badanie sprawozdania z realizacji ww. projektu przeprowadziła firma [...] ¹⁵ na podstawie umowy z dnia 29 marca 2017 r. za kwotę 1.300 zł brutto.

¹⁵ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej

Wyboru wykonawcy dokonano na podstawie regulaminu udzielania zamówień o wartości do kwoty 30.000 tys. euro¹⁶. Sprawozdanie z realizacji projektu zostało sporządzone w terminie wynikającym z umowy.

Biegły rewident w cyt. sprawozdaniu potwierdził, że kwota wydatków przedstawiona do rozliczenia w sprawozdaniu jest zgodna z dokumentami źródłowymi (fakturami, rachunkami, umowami) oraz dokumentami potwierdzającymi dokonanie płatności (przelewy). Wkład własny został wniesiony w wysokości określonej we wniosku o przyznanie dotacji i umowie.

Na podstawie przeprowadzonego badania biegły rewident nie stwierdził występowania wydatków niekwalifikowalnych.

(akta kontroli str. 349-384)

Wójt zgodnie z § 7 pkt 2 umowy dotacji, w terminie 14 dni od dnia upływu terminu do zakończenia realizacji projektu, złożył do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego sprawozdanie końcowe z wykonania projektu dot. przygotowania Programu Rewitalizacji, zawierające m.in. poniesione wydatki na realizację zadania. Sprawozdanie zostało złożone w Urzędzie Marszałkowskim w dniu 13 kwietnia 2017 r. wraz z opracowanym Programem Rewitalizacji, przyjętym przez Radę Gminy uchwałą Nr XXIX/155/2017 z dnia 29 marca 2017 r.

Łączne wydatki na realizację projektu przedstawione w cyt. sprawozdaniu wyniosły 61.799,27 zł, w tym środki dotacji 52.200 zł i środki własne 9.599,27 zł.

Poniesione wydatki prawidłowo udokumentowano poprzez faktury oraz listy płac dot. wypłaconego dodatku dla koordynatora i zastępcy koordynatora projektu.

Gmina dwukrotnie dokonywała poprawek w sporządzonym sprawozdaniu końcowym. Poprawki dotyczyły głównie usunięcia błędów formalnych i nieścisłości. Poprawek dokonywano rzetelnie i terminowo.

(akta kontroli str.368-418)

Urząd Marszałkowski pismem z dnia 1 grudnia 2017 r. poinformował Wójta, że sprawozdanie końcowe dot. projektu pn. *Program Rewitalizacji Gminy Przeworsk*, dofinansowanego ze środków Funduszu Spójności, w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna na podstawie umowy nr RR-II.052.8.70.2016 z dnia 27 grudnia 2016 r. z aneksem, zostało pozytywnie zweryfikowane.

Środki dotacji w wysokości 52.200 zł, w tym środki Funduszu Spójności - 44.370 zł oraz budżetu państwa - 7.830 zł, zostały przekazane na rachunek Gminy w dniu 28 listopada 2017 r.

(akta kontroli str.419)

1.2 Zgodność opracowania Programu Rewitalizacji z Wytycznymi Ministra Rozwoju, Instrukcji i ustawy o rewitalizacji

Opis stanu
faktycznego

1)

Program Rewitalizacji zawierał opis powiązań z dokumentami strategicznymi i planistycznymi Gminy, w tym m.in.: *Strategią Rozwoju Gminy Przeworsk na lata 2016-2020*, *Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Przeworsk na lata 2016-2020*, *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Przeworsk*, *Planem Gospodarki Niskoemisyjnej*.

W *Strategii Rozwoju Gminy* za jeden z celów strategicznych uznano odnowę zdegradowanych przestrzeni i rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów społecznych poprzez nadanie nowych funkcji gospodarczych lub społecznych

konkurencji (Dz. U. z 2019 r., poz. 1010 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie ujawnienia nazwy przedsiębiorcy. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

¹⁶ Zarządzenie Nr 163/2014 Wójta Gminy Przeworsk z dnia 23 kwietnia 2014 r.

niewykorzystanym obszarom oraz poprawę jakości życia mieszkańców. W Programie Rewitalizacji ujęto dostosowanie budynku Szkoły w Chałupkach na utworzenie CIS¹⁷ w celu nadania mu nowych funkcji społecznych i gospodarczych poprzez prace remontowe, adaptacyjne utworzenie osobnego wejścia, zakup sprzętu i wyposażenia oraz przebudowę i wyposażenie budynku wraz z wykonaniem placu zabaw i siłowni zewnętrznej w Ujeznej na potrzeby prowadzenia działalności integracyjnej i aktywizacyjnej.

Głównym celem *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych* było stwarzanie mieszkańcom dobrych warunków do życia, skuteczne aktywizowanie osób zagrożonych lub dotkniętych marginalizacją i wykluczeniem społecznym, wzmacnianie rodzin oraz dążenie do integracji społecznej.

Realizacja celów zawarta w Programie Rewitalizacji w wyznaczonych obszarach, według cyt. Programu, ma się przyczynić do realizacji celów *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych*, celu głównego *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy oraz Planu Gospodarki Niskoemisyjnej* m.in. poprzez stwarzanie mieszkańcom dobrych warunków do życia, skuteczne aktywizowanie osób zagrożonych lub dotkniętych marginalizacją i wykluczeniem społecznym, oraz dążenie do integracji społecznej, a także nie zakłada działań mogących wpływać na wzrost zapotrzebowania na energię.

Analiza Programu Rewitalizacji oraz ww. dokumentów strategicznych i planistycznych Gminy wykazała, że Program Rewitalizacji zawierał spójne i komplementarne podejście służące realizacji celów wyznaczonych w polityce rozwoju Gminy.

(akta kontroli str. 95-13, 433-434)

2)

Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko nie została przeprowadzona ponieważ jej przeprowadzenie nie było wymagane.

Wójt dwukrotnie¹⁸ wystąpił do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie i Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Rzeszowie z wnioskiem o zajęcie stanowiska, co do konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu Programu Rewitalizacji.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska¹⁹ uwzględniając zakres i charakter działań zawartych w Programie Rewitalizacji uznał, że nie jest wymagane przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Podkarpacki Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny²⁰ uzgodnił, w zakresie sanitarno-higienicznym, odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu Programu Rewitalizacji.

W związku z powyższym, przy uwzględnieniu uwarunkowań określonych w art. 49 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*²¹, odstąpiono od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko z uwagi na to, że *realizacja postanowień Programu Rewitalizacji nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko*.

Informację powyższą podano do publicznej wiadomości w dniu 31 marca 2017 r.

(akta kontroli str. 179, 435-466, 544)

¹⁷ Centrum Integracji Społecznej.

¹⁸ Wniosek z dnia 22 marca i 21 sierpnia 2017 r.

¹⁹ Pismami z dnia 31 marca i 4 września 2017 r.

²⁰ Pismami z dnia 31 marca i 23 sierpnia 2017 r.

²¹ Dz.U. z 2018 r. poz. 2081, ze zm.

3), 4)

Gmina przeprowadziła diagnozę czynników i zjawisk kryzysowych, w tym diagnozę pogłębioną, w której określono skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych oraz zasięgi przestrzenne obszaru rewitalizacji.

W celu wyznaczenia obszaru rewitalizacji oraz określenia potrzeb i kierunków rewitalizacji dokonano kompleksowej diagnozy całej Gminy.

Do przeprowadzenia diagnozy pozyskano dane źródłowe z Komendy Powiatowej Policji, Powiatowego Urzędu Pracy oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przeworsku, wykorzystano również dane własne Gminy.

Diagnoza wyznaczająca obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji (delimitacja) została przedstawiona w III i IV rozdziale Programu Rewitalizacji.

W rozdziale IV przedstawiono szczegółową diagnozę gminy i jednocześnie pogłębioną diagnozę obszaru rewitalizacji obejmującą sfery: społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną i techniczną w odniesieniu do obszaru całej Gminy, w celu wyznaczenia obszaru rewitalizacji (zidentyfikowanego w rozdziale III i zatwierdzonego w partycypacyjny sposób) na tle obszaru gminy.

(akta kontroli str. 95-153)

Według Programu Rewitalizacji, obszar zdegradowany wyznaczono za pomocą analizy zróżnicowania wewnątrzgminnego, co umożliwiło porównanie poszczególnych obszarów gminy i wskazanie jednostek o największym oddziaływaniu czynników uznanych za kryzysowe.

Zastosowana metoda umożliwiła syntetyczne przedstawienie charakterystyki obszarów, w których kumulowała się największa liczba negatywnych zjawisk.

W celu dokonania delimitacji (wyznaczenia) obszaru zdegradowanego przyjęto metodę polegającą na obliczeniu wskaźników dla poszczególnych miejscowości (sołectw) pozwalających na analizę i porównanie negatywnych zjawisk w poszczególnych sferach takich jak: sfera społeczna, gospodarcza, środowiskowa, przestrzenno-funkcjonalna oraz techniczna.

Początkiem prac było zebranie i przyporządkowanie do poszczególnych jednostek urbanistycznych obiektywnych i weryfikowalnych danych opisujących negatywne zjawiska w każdej ze sfer oraz przeliczeniu ich na wartości porównywalnych wskaźników.

Dane takie zebrano z Komendy Powiatowej Policji, Powiatowego Urzędu Pracy oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przeworsku. Wykorzystano również dane własne Gminy.

W pierwszym etapie diagnozy zebrano i analizowano dane dotyczące degradacji w sferze społecznej (w szczególności bezrobocie, ubóstwo, przestępczość²², niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym) w poszczególnych sołectwach i wskazano te, w których kumulują się zjawiska kryzysowe.

W dalszej kolejności wyliczono wskaźnik syntetyczny pomocy społecznej, jako średnią arytmetyczną siedmiu wskaźników cząstkowych, oraz wskaźnik syntetyczny bezpieczeństwa, jako średnią arytmetyczną dwóch wskaźników cząstkowych i na tej podstawie określono kryzys w podsystemie społecznym.

²² Jako potwierdzenie przestępstwa rozumiano zdarzenie, które w zakończonym postępowaniu przygotowawczym potwierdzono przez policję i prokuraturę na podstawie przepisów kodeksu karnego oraz kodeksu wykroczeń.

Zjawisko kryzysu (powyżej 20% od średniej wartości dla gminy) w oparciu o syntetyczny wskaźnik pomocy społecznej wystąpiło w sołectwach: Chałupki, Rozbórz i Ujezda.

Zjawisko kryzysu (powyżej 20% od średniej wartości dla gminy) w oparciu o syntetyczny wskaźnik bezpieczeństwa wystąpiło w sołectwach: Chałupki, Gorliczyna, Mirocin, Nowosielce, Ujezda.

Na podstawie zestawienia wskaźników syntetycznych pomocy społecznej i bezpieczeństwa wskazano miejscowości, w których wystąpiły dwa zjawiska kryzysowe jednocześnie, tj. Chałupki i Ujezda.

W drugim etapie przeanalizowano wskaźniki w pozostałych sferach – gospodarczej, technicznej, środowiskowej oraz przestrzenno-funkcjonalnej, a następnie zbadano stopień koncentracji negatywnych zjawisk we wszystkich tych podsystemach i wytypowano miejscowości, w których jest ona największa.

Największy stopień koncentracji negatywnych zjawisk wystąpił w miejscowości Ujezda, gdzie stwierdzono współwystępowanie zjawisk kryzysowych w sferze gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej i technicznej oraz w miejscowości Chałupki - w sferze gospodarczej i przestrzenno-funkcjonalnej. Kumulacja zjawisk kryzysowych w systemie społecznym oraz zjawiska kryzysowe w pozostałych podsystemach, wystąpiły w miejscowości Chałupki i Ujezda. Obszar tych miejscowości został wyznaczony jako obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji i obejmował 8,23% powierzchni Gminy i był zamieszkały przez 8,67% mieszkańców gminy.

Obszar rewitalizacji pokrywał się z obszarem zdegradowanym i obejmował miejscowości Ujezda i Chałupki, ze względu na występującą liczbę zjawisk kryzysowych w ww. sferach.

Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji został wyznaczony zgodnie z *Wytycznymi Ministra Rozwoju*. Spełniał minimalne wartości referencyjne określone przez Instytucję Zarządzającą RPO WP 2014-2020 w *Instrukcji*, charakteryzując się minimum 4 z wymienionych w tabeli 2. cyt. *Instrukcji*, wskaźników (maksymalnie po 1 z każdej kategorii), dla których wartości oszacowane dla tego obszaru są mniej korzystne niż wartości referencyjne dla województwa podkarpackiego.

Spełnienie wartości wskaźników dla obszaru rewitalizacji w trakcie przeprowadzonej diagnozy uszczegółowionej, przedstawiało się następująco:

- w kategorii demografia: wskaźnik, *przyrost naturalny w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania*, wyniósł w obszarze rewitalizacji minus 0,38 (przy 0,07 wartości referencyjnej dla województwa),
- w kategorii pomoc społeczna: wskaźnik, *liczba osób korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania*, wyniósł w obszarze rewitalizacji 13,39 (przy 6,1 wartości referencyjnej dla województwa),
- w kategorii podmioty gospodarcze: wskaźnik, *liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania*, wyniósł w obszarze rewitalizacji 0,23 (przy 0,6 wartości referencyjnej dla województwa),
- w kategorii integracja społeczna: wskaźnik, *liczba organizacji pozarządowych na 100 osób wg miejsca zamieszkania*, wyniósł w obszarze rewitalizacji 0,15 (przy 0,33 wartości referencyjnej dla województwa).

Do wyliczenia ww. wartości wskaźników w obszarze rewitalizacji wykorzystano dane własne Gminy i GOPS. Wybór przyjętych wskaźników został w Programie Rewitalizacji każdorazowo uzasadniony.

Przeprowadzone badania w celu przeprowadzenia diagnozy czynników i zjawisk kryzysowych odnosiły się do każdej ze sfer wskazanych w Wytycznych Ministra Rozwoju.

W wyniku przeprowadzonej ankiety wśród mieszkańców Gminy, których celem było poznanie opinii na temat potrzeb w zakresie rewitalizacji przestrzeni gminnych oraz oczekiwanych działań mających na celu ożywienie społeczno-gospodarcze zidentyfikowano następujące problemy: bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, chuligaństwo, przemoc, niski stopień przedsiębiorczości, przekroczenie standardów jakości środowiska (obecność azbestu), oraz niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę (w tym przedszkola, boiska).

Powyższe problemy zostały w całości uwzględnione w Programie Rewitalizacji. Z ww. ankiet nie wynikały konkretne zadania i projektu do realizacji.

W oparciu o dokumenty strategiczne i planistyczne gminy (w tym m.in. strategię rozwiązywania problemów społecznych, gminny program wspierania rodziny, plan gospodarki niskoemisyjnej) oraz dokumenty związane z ich realizacją (sprawozdania, informacje) stwierdzono, że zasięgi przestrzenne obszaru rewitalizacji pokrywały się z obszarami wymagającymi wsparcia, które określono w tych dokumentach.

(akta kontroli str. 95-152, 467-491)

5)

Obszar rewitalizacji, na którym zlokalizowane zostały zadania o charakterze inwestycyjnym zawarte w Programie Rewitalizacji (miejscowość Chałupki i Ujeźna) nie posiadały miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Istniejący miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Ujeźna nie obejmował obszaru, na którym zlokalizowano inwestycję objętą Programem Rewitalizacji. W związku z powyższym inwestycje pn.: *„Rozbudowa budynku szkoły podstawowej wraz ze zmianą sposobu użytkowania I piętra na cele CIS w m. Chałupki”* oraz *„Zmiana sposobu użytkowania poddasza budynku świetlicy wiejskiej na działalność kulturalną i bibliotekę w m. Ujeźna”*, zostały zlokalizowane w drodze decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego²³.

Obszar, na którym zlokalizowano ww. inwestycje w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Przeworsk²⁴ położony jest w terenach zabudowanych i przewidzianych do uzupełniania zabudowy mieszkaniowej. Wydane decyzje o warunkach zabudowy dla obszaru rewitalizacji nie były sprzeczne z celami rewitalizacji i nie stanowiły bariery dla ich realizacji.

(akta kontroli str. 483-500)

6)

W Programie Rewitalizacji zawarto wizję stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji. Zawarty opis pożądanego stanu docelowego odnosił się do wszystkich sfer i zdiagnozowanych potrzeb na obszarze rewitalizacji.

Według planowanego efektu, miejscowości Chałupki i Ujeźna staną się dobrym miejscem do życia, gdyż dzięki przeprowadzonym przez Gminę inwestycjom oraz podejmowanym inicjatywom o charakterze społecznym, aktywizacyjnym, gospodarczym zmniejszyły się zjawiska bezrobocia, ubóstwa, wykluczenia społecznego. Inwestorzy chętnie będą lokowali swoją działalność na obszarze zrewitalizowanym, dając zatrudnienie mieszkańcom. Szeroka oferta kulturowa i edukacyjna wpłynie na rozwój umiejętności dzieci i młodzieży oraz na realizację pasji mieszkańców w każdym wieku. Zadbane i zagospodarowane przestrzenie

²³ Decyzje Wójta Gminy z dnia 1 i 28 sierpnia 2017 r. wydane na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2018 r. poz. 1945 ze zm.).

²⁴ Uchwała Rady Gminy Nr XX/64/99 z 10 listopada 1999 r. ze zmianami wprowadzonymi uchwałą Rady Gminy Nr XVIII/93/2008 z 7 listopada 2008 r.

publiczne będą sprzyjały integracji, a dostęp do oferty sportowo-rekreacyjnej przełoży się na poprawę stanu zdrowia mieszkańców.

(akta kontroli str.95-153)

7)

W Programie Rewitalizacji zawarto cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mające na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk. Celem głównym Programu Rewitalizacji było *utworzenie nowych i wzmacnianie funkcjonujących rozwiązań wpływających na poprawę jakości życia mieszkańców w sferze zawodowej, społecznej i technicznej, wewnętrzną integrację, ograniczenie bezrobocia oraz tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi gospodarczemu regionu.*

Założono osiągnięcie ww. celu poprzez realizację celów szczegółowych tj.:

- cel nr 1: Aktywizacja zawodowa i społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji,
- cel nr 2: Poprawa warunków do tworzenia miejsc pracy i prowadzenia działalności gospodarczej na obszarze rewitalizacji,
- cel nr 3: Poprawa techniczno-funkcjonalnych warunków życia mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Aktywizację zawodową i społeczną mieszkańców obszaru rewitalizacji zaplanowano osiągnąć poprzez: podnoszenie kwalifikacji zawodowych bezrobotnych mieszkańców obszaru rewitalizacji, w szczególności osób młodych, stworzenie oferty spędzania wolnego czasu przez mieszkańców w zakresie kultury, sportu i rekreacji, utworzenie miejsc na prowadzenie działalności kulturalnej, placów zabaw dla dzieci, organizację wydarzeń integracyjnych.

Poprawa warunków do tworzenia miejsc pracy i prowadzenia działalności gospodarczej na obszarze rewitalizacji ma nastąpić dzięki prowadzonej przez władze Gminy polityce przyjaznej przedsiębiorcom; budowę systemu lokalnych zachęt, kreowanie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości, tworzenia nowych działalności gospodarczych i „ściągnięcia” inwestorów (np. poprzez ulgi podatkowe dla podmiotów inwestujących i tworzących nowe miejsca pracy na obszarze rewitalizacji), podejmowanie przez gminę działań informacyjno-promocyjnych wspierających lokalnych przedsiębiorców, promujących ich usługi i produkty, realizację programów edukacyjnych dedykowanych ludziom młodym w zakresie podnoszenia kompetencji zawodowych oraz umiejętności przedsiębiorczych, niezbędnych w prowadzeniu własnej działalności gospodarczej.

Poprawę techniczno-funkcjonalnych warunków życia mieszkańców obszaru rewitalizacji zaplanowano osiągnąć poprzez; remont, wyposażenie istniejących budynków użyteczności publicznej i zagospodarowanie ich na cele społeczne (piętra funkcjonujących szkół, budynek po starej szkole w Ujeznej, Wiejskie Domy Kultury), budowę infrastruktury drogowej, odwodnienie i utwardzenie gminnych dróg gruntowych, poprawę bezpieczeństwa drogowego poprzez budowę chodników i oświetlenia wzdłuż dróg powiatowych i gminnych, budowę infrastruktury sportowej np. boisk wielofunkcyjnych, siłowni zewnętrznych, utworzenie przedszkoli/żłobków oraz punktów podstawowej opieki medycznej.

W wyniku analizy dokumentacji Gminy ustalono, że określone cele rewitalizacji i przyjęte kierunki działań odnosiły się do potrzeb zidentyfikowanych na etapie przeprowadzenia diagnozy oraz zapewniały eliminację lub co najmniej ograniczenie negatywnych zjawisk.

Przyjęte cele spełniały standardy metody SMART, tj. były sprecyzowane, mierzalne, akceptowalne, realistyczne oraz określone czasowo w zakresie rozpoczęcia i zakończenia.

Od 2015 r. sytuacja społeczno-gospodarcza na obszarze rewitalizacji nie uległa zasadniczej zmianie, w związku z tym nie miała ona istotnego wpływu na realizowane procedury rewitalizacyjne.

(akta kontroli str. 95-190, 467-482)

8)

Podstawowe projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne ujęte w Programie Rewitalizacji zawierały kompletne dane, i były zgodne z celami i kierunkami rewitalizacji. Zaplanowane do realizacji projekty infrastrukturalne i społeczne były ukierunkowane na rozwiązywanie problemów społecznych, gospodarczych i przestrzennych, które zostały zdiagnozowane na obszarze zdegradowanym. Planowane projekty społeczne, miały decydujące znaczenie z perspektywy dokonywanych zmian infrastrukturalnych.

W Programie Rewitalizacji przyjęto realizację projektu infrastrukturalnego pn. *Holistyczna rewitalizacja na terenie MOF Jarosław-Przeworsk*, w ramach którego mają być realizowane dwa zadania, tj.: *Dostosowanie budynku na utworzenie CIS w budynku Zespołu Szkół w Chałupkach w celu nadania nowych funkcji społecznych i gospodarczych (prace remontowe, adaptacyjne, utworzenie osobnego wejścia, zakupu sprzętu i wyposażenia)* oraz *Przebudowa i wyposażenie budynku wraz z wykonaniem placu zabaw i siłowni zewnętrznej na potrzeby prowadzenia działalności integracyjnej i aktywizacyjnej w miejscowości Ujezna*, z którymi powiązano przedsięwzięcia o charakterze społecznym.

Zaadaptowany budynek szkoły w Chałupkach ma stworzyć warunki do utworzenia CIS, który ma być zakładem gospodarczym służącym reintegracji zawodowej oraz społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Cele aktywizacji zawodowej i społecznej oraz poprawy warunków do tworzenia miejsc pracy i prowadzenia działalności gospodarczej na obszarze rewitalizacji zaplanowano osiągnąć dzięki prowadzeniu warsztatów podnoszących kwalifikacje zawodowe, programy zatrudnienia socjalnego.

Przebudowany i wyposażony budynek wraz z wykonanym placem zabaw i siłownią zewnętrzną w Ujeznej ma służyć stworzeniu atrakcyjnej oferty spędzania czasu dla osób w różnym wieku, integracji międzypokoleniowej. Aktywizacja zawodowa i społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji ma zostać osiągnięta poprzez organizację warsztatów aktywizacyjnych.

Przyjęte w Programie Rewitalizacji projekty odpowiadały zdiagnozowanym potrzebom, przyjętym celom i kierunkom działań rewitalizacji.

Równoczesna realizacja działań w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej, obejmująca zarówno projekty twarde (inwestycyjne), jak również działania miękkie, stwarza szanse na uruchomienie procesu rewitalizacji mającego cechy zrównoważonego rozwoju.

W Programie Rewitalizacji przedstawiono również, za pomocą wskaźników monitorowania, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny oraz zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.

(akta kontroli str. 156-190)

9)

W Programie Rewitalizacji oprócz podstawowych projektów rewitalizacyjnych, przedstawiono charakterystykę pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które były powiązane z celami i kierunkami działań oraz wizją obszaru po rewitalizacji. Projekty te miały na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową.

Pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne obejmowały działania, które nie są jeszcze doprecyzowane w swoim zakresie, jednak wzbogacają zakres

podstawowych już zaplanowanych działań rewitalizacyjnych, powodując efekt synergii oraz uzupełniają kierunki działań rewitalizacyjnych o komplementarne działania zgłoszone w procesie partycypacyjnym.

Pozostałe rodzaje przedsięwzięć rewitalizacyjnych obejmowały 4 projekty infrastrukturalne i 2 projekty społeczne (miękkie), tj.:

- *Rozwój aktywności fizycznej w miejscowości Chałupki nakierowany na wzrost poziomu życia społeczności lokalnej*, poprzez budowę wielofunkcyjnego boiska sportowego na działce Gminy, którego celem będzie integracja społeczności lokalnej poprzez budowę ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury rekreacyjnej,
- *Budowa zaplecza sportowo-rekreacyjnego dla mieszkańców sołectwa Chałupki i Ujeznej*, poprzez budowę lub rozbudowę istniejących placów zabaw, stworzenie siłowni zewnętrznych oraz utworzenie klubu dla młodzieży (siłownia, bilard),
- *Budowa lub remont istniejącej infrastruktury drogowej*, których znaczna część w sołectwach Chałupki i Ujeznej to drogi gruntowe, nieutwardzone, celem projektu będzie odwodnienie, utwardzenie dróg gminnych oraz w miarę możliwości pokrycie nawierzchnią asfaltową,
- *Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców poprzez budowę chodników, oświetlenia i wiat przystankowych*,
- *Prowadzenie działalności kulturalnej i organizacja imprez integracyjnych w zrewitalizowanym budynku po starej szkole i przyległym terenie w Ujeznej*, poprzez organizację lekcji bibliotecznych, spotkań autorskich, odczytów i prelekcji, konkursów lub warsztatów, oraz imprez okolicznościowych, celem projektu jest wzrost integracji społecznej mieszkańców dzięki udziałowi w organizowanych wydarzeniach kulturalnych i integracyjnych,
- *Stworzenie przedszkoli i żłobków w Ujeznej i Chałupkach na bazie istniejących budynków szkolnych*, poprzez utworzenie instytucji opieki nad dziećmi w wieku przedszkolnym i do lat 3, celem projektu jest umożliwienie pracy zarobkowej rodzicom małych dzieci, zapewnienie dla nich opieki na miejscu bez konieczności dowożenia ich do Miasta Przeworska.

Projekty uzupełniające miały na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową.

(akta kontroli str. 160-162)

10)

Rada Gminy nie podejmowała uchwały w sprawie ustanowienia na obszarze rewitalizacji Specjalnej Strefy Rewitalizacji, ponieważ Program Rewitalizacji nie był opracowany na podstawie przepisów ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji²⁵.

(akta kontroli str. 95-190)

11)

W Programie Rewitalizacji, zgodnie z Wytycznymi Ministra Rozwoju, zachowano mechanizmy zapewnienia kompleksowości, koncentracji i komplementarności planowanych działań rewitalizacyjnych.

Program Rewitalizacji ujmuje działania w sposób kompleksowy z uwzględnieniem projektów rewitalizacyjnych współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach RPO WP 2014 – 2020 i środków własnych Gminy (*Holistyczna rewitalizacja na terenie MOF Jarosław – Przeworsk*), środków Europejskiego Funduszu Społecznego, środków własnych Gminy lub

²⁵ Dz. U. z 2018 r. poz. 1398.

środków prywatnych (*Utworzenie CIS oraz prowadzenie programu aktywnej integracji osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym*).

W związku z powyższym Program Rewitalizacji złożony z różnorodnych projektów (infrastrukturalnych i społecznych) warunkuje osiągnięcie kompleksowości, tj. synchronizacji efektów ich oddziaływania na sytuację kryzysową.

W Programie Rewitalizacji w wyniku przeprowadzonej diagnozy przedstawiono koncentrację negatywnych zjawiska społecznych (w tym bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu kapitału społecznego) współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w sferze gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej, które opisują przedstawione w Programie mierniki.

Wypełnienie zasady koncentracji potwierdza zlokalizowanie projektów rewitalizacyjnych na obszarze rewitalizacji.

Planowane w Programie Rewitalizacji projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne zapewniały mechanizmy komplementarności, w tym:

a) komplementarności przestrzennej poprzez realizację głównego celu projektów (pn. *Holistyczna rewitalizacja na terenie MOF Jarosław – Przeworsk*, finansowanego z EFRR oraz pn. *Utworzenie CIS oraz prowadzenie programu aktywnej integracji osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym*, finansowanego z EFS), tj. reintegracji zawodowej oraz społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Utworzony CIS ma być zakładem gospodarczym służącym reintegracji zawodowej oraz społecznej osób zagrożonych wykluczeniem. Projekty te uzupełniają się wzajemnie. Dofinansowanie z EFRR pozwoli na dostosowanie budynku na utworzenie CIS w budynku Zespołu Szkół w Chałupkach (prace remontowe, adaptacyjne, utworzenie osobnego wejścia, zakup sprzętu i wyposażenia). Dzięki środkom z EFS możliwe będzie prowadzenie warsztatów oraz szkoleń w utworzonym CIS, co pozwoli na zdobycie lub podwyższenie kwalifikacji zawodowych. W ramach projektu realizowane będą praktyki i staże, a także Indywidualne Programy Zatrudnienia Socjalnego, dostosowane do możliwości i umiejętności uczestnika.

Przebudowa i wyposażenie budynku wraz z wykonaniem placu zabaw i siłowni zewnętrznej na potrzeby prowadzenia działalności integracyjnej i aktywizacyjnej w miejscowości Ujezna pozwoli na realizację działań miękkich mających na celu aktywizację społeczną i zawodową mieszkańców wsi Chałupki i Ujezna. Według Programu Rewitalizacji, prowadzone będzie m.in. poradnictwo i wsparcie indywidualne oraz grupowe w zakresie podniesienia kompetencji życiowych i umiejętności społeczno-zawodowych umożliwiających docelowo powrót do życia społecznego, w tym powrót na rynek pracy i aktywizację zawodową, poradnictwo specjalistyczne oraz działania diagnostyczne i terapeutyczne dla dzieci uczestników CIS i uczestników programu aktywnej integracji.

Realizacja zaplanowanych w ww. projektach działań przyczyni się bezpośrednio oraz pośrednio do zniwelowania sytuacji kryzysowej na obszarze rewitalizacji w zakresie:

- najwyższego w całej gminie poziomu koncentracji osób wykluczonych z życia społecznego z powodu ubóstwa oraz wyższych nakładów na polityki społeczne (m.in. zasiłki stałe i okresowe),
- utrwalenia się niekorzystnych postaw życiowych, wynikających z postępującej degradacji ekonomicznej i społecznej, skutkujących wykluczeniem społecznym i koniecznością korzystania z pomocy społecznej (kosztowna i trudna reintegracja zawodowa i społeczna),
- koncentracji zachowań dewiacyjnych oraz wysokiego poziomu przestępczości na obszarze rewitalizacji,

- niskiej aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Obydwa projekty realizowane będą na obszarze rewitalizacji, tj. w miejscowości Chałupki i Ujezna. Zostały zaplanowane tak, aby w sposób bezpośredni lub pośredni objąć wsparciem/umożliwić korzystanie z rezultatów jak największej liczbie mieszkańców, ich rezultaty efektywnie oddziaływały na cały obszar dotknięty kryzysem oraz by uzyskać jak najlepszy efekt synergii. W Programie zawarto uwagę, żeby poprzez działania w nim wpisane nie przenosić problemów poza obszar rewitalizacji, ale próbować włączać mieszkańców, z obszaru rewitalizacji, do procesów rozwoju całej gminy.

b) komplementarności problemowej poprzez to, że projekty wzajemnie się dopełniały tematycznie, oddziałując na obszar rewitalizacji we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym i środowiskowym). Zadania zaplanowane w projektach finansowanych z EFRR i EFS, odpowiadały najważniejszym problemom i wyzwaniom związanym z obszarem rewitalizacji.

c) komplementarności proceduralno-instytucjonalnej poprzez sprawne współdziałanie różnych zaangażowanych instytucji (w tym GOPS, PUP, Policji i innych interesariuszy) w celu osiągnięcia jak najlepszych rezultatów realizacji projektów. Osobą odpowiedzialną strategicznie i operacyjnie za całokształt spraw związanych z wdrożeniem Programu Rewitalizacji jest Kierownik Referatu Przedsięwzięć Publicznych, Remontów i Inwestycji (Koordynator strategiczny i operacyjny).

Za koordynację partycypacji odpowiada koordynator ds. partycypacji i dialogu ze społeczeństwem – Sekretarz Gminy.

Do zadań Koordynatora strategicznego należeć będzie ścisła koordynacja oraz inicjowanie współpracy między stronami odpowiedzialnymi za wdrażanie Programu. Koordynator strategiczny odpowiada za bieżącą realizację zapisów Programu Rewitalizacji.

Koordynator strategiczny i operacyjny oraz koordynator działań partycypacyjnych wchodzi w skład Zespołu ds. wdrażania Programu Rewitalizacji, co opisano w Obszarze 1, pkt 14 niniejszego wystąpienia.

d) komplementarności międzyokresowej poprzez wykorzystanie przy realizacji projektów rewitalizacyjnych doświadczeń z poprzednich perspektyw, w tym wniosków z ewaluacji. Po zakończeniu realizacji ww. projektów planuje się kontynuację zapoczątkowanych działań (dalsze działanie CIS oraz prowadzenie programów aktywnej integracji). Założono płynne połączenie z możliwymi źródłami finansowania po 2020 r. poprzez włączanie w proces rewitalizacji różnych podmiotów, różnych środków i źródeł oraz zarządzanie skutkami rewitalizacji i ich utrwalenie. Gmina nie posiadała w poprzednim okresie programowania programu rewitalizacji, jednak w latach 2010-2016 zrealizowano na obszarze gminy (dzisiejszy obszar rewitalizacji) wiele działań o charakterze społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym oraz środowiskowym, w tym: modernizacja istniejącego stadionu piłkarskiego m.in. w miejscowości Ujezna, usuwanie materiałów zawierających azbest na terenie Gminy, wykonanie izolacji pionowej i płyty odbojowej oraz częściowa wymiana stolarki okiennej i drzwiowej WDK w Chałupkach i Ujeznej, poprawa bazy sportowej, w tym boiska wielofunkcyjnego w Chałupkach.

e) komplementarności źródeł finansowania poprzez planowane finansowanie projektu *Holistyczna rewitalizacja na terenie MOF Jarosław – Przeworsk* finansowany z EFRR (RPO WP 2014-2020), a projektu *Utworzenie CIS oraz prowadzenie programu aktywnej integracji osób zagrożonych ubóstwem lub*

wykluczeniem społecznym z EFS (RPO WP 2014-2020), co jest zgodne z wymaganiami *Instrukcji*. W celu realizacji zasady dodatkowości środków UE planuje się w Programie Rewitalizacji wykorzystanie również innych źródeł finansowania (w tym środków prywatnych).

Pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne zaplanowano sfinansować m.in. projekt: pn. *Rozwój aktywności fizycznej w miejscowości Chałupki nakierowany na wzrost poziomu życia społeczności lokalnej* (ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej), pn. *Budowa zaplecza sportowo- rekreacyjnego dla mieszkańców sołectwa Chałupki i Ujezna* (ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej, EFRR).

(akta kontroli str. 154-165, 516-536)

12)

Gmina zachowała zasadę partnerstwa i partycypacji interesariuszy przy diagnozowaniu i opracowaniu Programu Rewitalizacji.

Program Rewitalizacji został wypracowany przez Gminę i poddany dyskusji (na organizowanych spotkaniach) w oparciu o diagnozę lokalnych problemów społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych. Prace nad Programem Rewitalizacji oparte były na współpracy z wszystkimi grupami interesariuszy, w tym ze społecznością obszarów rewitalizacji, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi. Partycypacja społeczna odbywała się na etapie diagnozowania i programowania.

W Programie Rewitalizacji zamieszczono opis procesu jego przygotowania dokumentujący udział grup interesariuszy w sposób umożliwiający zweryfikowanie i ocenę stopnia osiągniętego uspołecznienia.

Partycypacja społeczna ukierunkowana była na możliwie dojrzałe jej formy, w tym współdecydowanie.

Informacje o przystąpieniu i zakończeniu prac związanych z opracowaniem Programu Rewitalizacji zostały zamieszczone w prasie lokalnej.

Gmina przed przystąpieniem do opracowania diagnozy służącej delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji zorganizowała 4 spotkania z potencjalnymi grupami interesariuszy rewitalizacji. W spotkaniach zorganizowanych w okresie od 21 grudnia 2016 r. do 2 lutego 2017 r. wzięli udział przedstawiciele wszystkich grup interesariuszy, w tym sektora społecznego (mieszkańcy, przedstawiciele organizacji pozarządowych), gospodarczego i publicznego (170 osób).

Interesariusze rewitalizacji mieli możliwość zdiagnozowania najważniejszych problemów gminy, scharakteryzowania obszarów o szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk oraz zgłoszenia własnych propozycji projektów rewitalizacyjnych, na podstawie formularzy uwag, fiszek projektowych oraz spotkań poświęconych rewitalizacji.

Podczas ww. spotkań przedstawiciele Urzędu Gminy oraz eksperci przedstawiali szczegółowe informacje na temat rewitalizacji oraz korzyści płynących z opracowania Programu Rewitalizacji, a także możliwości pozyskania dofinansowania na inwestycje w tym zakresie. Omawiano czynniki degradujące na terenie wskazanym do rewitalizacji. Udzielono również odpowiedzi na pytania związane z procesem rewitalizacji, dotyczące m.in.: celów rewitalizacji, obszarów kryzysowych, typów projektów rewitalizacyjnych, możliwych beneficjentów oraz propozycji zadań inwestycyjnych i społecznych.

Podczas tych spotkań przeprowadzono również dyskusję nad działaniami dotyczącymi wyznaczenia obszaru rewitalizacji dla Gminy. Zebrano również ankiety diagnostyczne, które udostępniono także poprzez stronę internetową Urzędu. Do dnia 2 lutego 2017 r., czyli do zakończenia badania, zebrano 71 ankiet.

W dniu 6 marca 2017 r., po wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, w siedzibie Urzędu Gminy odbyły się konsultacje społeczne wyznaczonego obszaru rewitalizacji oraz warsztaty w zakresie wypracowania wizji, celów i kierunków działań. Podczas spotkania omówiony został wynik delimitacji. Uczestnicy mogli wyrazić swoją opinię na ten temat, przedstawić uwagi oraz propozycje zmian poprzez zabranie głosu oraz formularz opracowany specjalnie w celu umożliwienia zgłoszenia uwag i propozycji działań (w tym budowy chodników, boisk sportowych, basenu, siłowni). Uczestnicy spotkania nie wnieśli uwag do sposobu dokonania diagnozy, delimitacji i wyznaczenia obszaru rewitalizacji.

W drugiej części spotkania, która miała charakter warsztatów, na podstawie zdiagnozowanych problemów wyznaczono wizję obszaru po rewitalizacji, cele oraz kierunki działań mające doprowadzić do wyprowadzenia wskazanego obszaru z sytuacji kryzysowej. W spotkaniu uczestniczyli mieszkańcy, sołtysi, radni oraz przedstawiciele sektora publicznego: urzędów i jednostek organizacyjnych (GOPS, szkół i Policji). Łącznie było to 34 osoby.

Kolejne spotkania konsultacyjne odbyły się w miejscowościach, które weszły w skład obszaru rewitalizacji, tj. w dniu 7 marca 2017 r. w Wiejskim Domu Kultury w Chałupkach i w dniu 8 marca 2017 r. w Wiejskim Domu Kultury w Ujeznej. W spotkaniach uczestniczyli mieszkańcy obszaru rewitalizacji, w tym również przedstawiciele sektora gospodarczego. Spotkania miały charakter konsultacyjny w zakresie wyznaczonego obszaru rewitalizacji oraz wizji, celów i kierunków działań w ramach prac nad opracowaniem Programu Rewitalizacji dla Gminy. Na przygotowanych formularzach zainteresowani mogli zgłosić uwagi i propozycje najpotrzebniejszych działań. W spotkaniach udział wzięło 84 osoby.

W efekcie konsultacji do Urzędu Gminy Przeworsk wpłynęło 54 wypełnione formularze konsultacyjne. Żaden z nich nie zawierał uwag do sposobu wyznaczenia obszaru rewitalizacji. Zgłoszono natomiast wiele propozycji działań, które mogą wpłynąć na poprawę jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Wśród propozycji działań koniecznych do podjęcia mieszkańcy w obydwu miejscowościach wskazywali najczęściej na konieczność przeciwdziałania bezrobociu, stworzenia warunków do tworzenia nowych miejsc pracy i ściągnięcia na teren Chałupek i Ujeznej inwestorów (poprzez stworzenie planu zagospodarowania przestrzennego i wyznaczenia obszarów pod inwestycje, a następnie wyposażenie tego terenu w niezbędną infrastrukturę).

Bardzo istotnym zagadnieniem było znalezienie pomysłu na zagospodarowanie nieużytkowanych do tej pory pięter szkół podstawowych w obu miejscowościach, a także budynku po starej szkole znajdującej się w Ujeznej.

Pomysłem, który był popierany przez wielu uczestników spotkania było udostępnienie mieszkańcom budynków WDK poprzez organizację tam form spędzania wolnego czasu dla różnych grup wiekowych.

Bardzo ważną kwestią wpływającą na jakość życia mieszkańców jest w obu miejscowościach zły stan dróg gminnych stanowiących jedyny dojazd do wielu posesji. Utwardzenie tych odcinków dróg pozwoliłoby mieszkańcom na łatwiejszą komunikację i wyrównanie dysproporcji w tym zakresie w odniesieniu do pozostałych mieszkańców Gminy. Dużym problemem jest również brak chodników przy ruchliwych drogach powiatowych przebiegających przez obie miejscowości oraz niewystarczające oświetlenie dróg, co negatywnie wpływa na bezpieczeństwo oraz ogranicza możliwości wieczornej aktywności mieszkańców (a przede wszystkim dzieci i młodzieży), jak chociażby spotkania w centrach miejscowości popołudniami czy wieczorami.

Po wyznaczeniu wizji, celów i kierunków działań rewitalizacyjnych oraz przeprowadzonych konsultacjach Gmina udostępniła mieszkańcom formularze

fiszek projektowych. Interesariusze działań rewitalizacyjnych mogli składać własne propozycje projektów.

W dniu 10 marca 2017 r. odbyło się spotkanie warsztatowe dotyczące opracowania fiszki projektowej do Programu Rewitalizacji. Spotkanie było okazją do przekazania wiedzy niezbędnej do opracowania fiszek projektowych oraz usystematyzowania idei i pomysłów na działania konieczne do zrealizowania na obszarze rewitalizacji. W spotkaniu udział wzięło 42 osoby.

Wszystkie fiszki projektowe zostały przedstawione Zespołowi ds. przygotowania Programu Rewitalizacji Gminy Przeworsk. W wyniku partycypacji społecznej zostały scharakteryzowane poszczególne projekty objęte Programem Rewitalizacji (na organizowanych spotkaniach).

W dniu 23 marca 2017 r. odbyła się konferencja podsumowująca opracowanie Programu Rewitalizacji połączona z konsultacjami społecznymi wypracowanego dokumentu. W konferencji udział wzięło 101 osób.

Najistotniejsze problemy związane z Programem Rewitalizacji, zgłoszone podczas konsultacji społecznych z interesariuszami, zostały uwzględnione, w tym m.in. wykorzystanie budynku szkoły w Ujeźnej i Chałupkach, utworzenie miejsc do integracji społecznej i międzypokoleniowej mieszkańców oraz placów zabaw.

Dochowanie zasady partnerstwa i partycypacji przy wdrażaniu Programu Rewitalizacji opisano w Obszarze 2, pkt 3 niniejszego wystąpienia.

(akta kontroli str. 167-175, 479-482, 501-510, 514-515)

13)

W Programie Rewitalizacji zawarto indykatywne ramy finansowe przedsięwzięć planowanych, podstawowych z indykatywnymi wielkościami środków finansowych z różnych źródeł. W Programie Rewitalizacji zawarto całkowitą wartość projektu, źródło jego finansowania, wartość finansowania środkami UE oraz wartość wkładu własnego.

Całkowita wartość projektów podstawowych wynosiła 3.900 tys. zł, w tym środki UE - 3.415 tys. zł, środki własne Gminy – 470 tys. zł, środki prywatne (organizacji pozarządowych) – 15 tys. zł.

Środki prywatne, przedstawione w Programie Rewitalizacji, nie wynikały z zawartych umów czy porozumień.

Według wyjaśnień Wójta środki prywatne i środki własne zostały oszacowane w oparciu o wartość rynkową (na podstawie rozeznania rynku) oraz koszty innych inwestycji prowadzonych przez Gminę na innych obiektach.

Wójt nie wyjaśnił na jakiej podstawie w Programie Rewitalizacji zostały ujęte środki prywatne w wysokości 15 tys. zł, nie wskazał porozumień, umów, czy innych uzgodnień.

W Programie Rewitalizacji zamieszczono charakterystykę pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych z podaniem: nazwy projektu i opisu projektów rewitalizacyjnych. W cyt. Programie nie podano indykatywnych ram finansowych pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

W Programie Rewitalizacji zawarto zapis, że *przedsięwzięcia uzupełniające wymagają jeszcze dopracowania, m.in. w zakresie budżetów, źródeł finansowania i harmonogramu ich realizacji.*

W opisie jednego z czterech pozostałych projektów rewitalizacyjnych pn. *Rozwój aktywności fizycznej w miejscowości Chałupki nakierowany na wzrost poziomu życia społeczności lokalnej*, podano jego budżet: 350 tys. zł.

Projekty zaplanowane z udziałem środków RPO WP 2014-2020 (tj. *Holistyczna rewitalizacja na terenie MOF Jarosław-Przeworsk, Utworzenie CIS oraz prowadzenie programu aktywnej integracji osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym*) wpisywały się w założenia rewitalizacji określone na poziomie RPO WP 2014-2020 i dotyczyły odpowiednio: działania 6.3 *Rewitalizacja przestrzeni regionalnej* (Oś Priorytetowa VI) oraz 8.1. *Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym* (Oś Priorytetowa VIII). Projekty uwzględniały elementy komplementarności finansowej (środki EFRR i EFS) i wykluczały ryzyko podwójnego dofinansowania.

(akta kontroli str. 165-190, 514-515)

14)

Zgodnie z *Wytycznymi Ministra Rozwoju*, w Programie Rewitalizacji (rozdział XII) zawarto model rewitalizacji, który zakładał aktywne wykorzystanie potencjału innych organizacji pozarządowych w planowanych działaniach rewitalizacyjnych, szczególnie w zakresie działań miękkich, nakierowanych na świadczenie usług społecznych. Według cyt. Programu właścicielem i zarządzającym procesem rewitalizacji był Wójt, który ceduje koordynowanie strategiczne i operacyjne na Koordynatora strategicznego i operacyjnego (Kierownika Referatu Przedsięwzięć Publicznych, Remontów i Inwestycji), który był odpowiedzialny za całokształt spraw związanych z wdrożeniem Programu Rewitalizacji.

Za koordynację partycypacji odpowiada koordynator ds. partycypacji lub dialogu ze społeczeństwem (Sekretarz Gminy). Koordynator strategiczny i operacyjny oraz koordynator działań partycypacyjnych wchodzi w skład Zespołu ds. wdrażania Programu Rewitalizacji, który został powołany zarządzeniem Nr 103/2017 Wójta z dnia 28 grudnia 2017 r. (dalej: także Zespół).

W skład cyt. Zespołu weszło 8 osób, w tym koordynator Zespołu ds. działań partycypacyjnych, koordynator strategiczny i operacyjny oraz 6 członków.

Zespół skupiał przedstawicieli wszystkich potencjalnych interesariuszy działań rewitalizacyjnych lub wyznaczonych do współpracy z nimi, w tym m.in. GOPS, CUW, PUP, Policji i organizacji pozarządowych.

Koszty zarządzania Programem Rewitalizacji oszacowano na 20 tys. zł rocznie.

(akta kontroli str. 165, 174-175, 596)

15)

Zgodnie Programem Rewitalizacji (Rozdział XIII) za monitorowanie i ocenę wdrażania odpowiedzialna jest Gmina, która co 2 lata będzie przedstawiać Radzie Gminy raport z wdrażania programu. Komórką odpowiedzialną za koordynację tych działań jest Referat Przedsięwzięć Publicznych, Remontów i Inwestycji.

Ww. Referat był odpowiedzialny za przygotowanie procedur i schematów monitorowania programu, w tym format raportu z wdrażania poszczególnych przedsięwzięć. System monitorowania i oceny zawarty w Programie Rewitalizacji opierał się o zestaw wskaźników powiązanych z celami rewitalizacji oraz procedurę zbierania i analizowania danych, w tym m.in. wskaźniki: *liczba osób korzystających z pomocy społecznej, liczba uczestników działań związanych z aktywizacją zawodową mieszkańców obszaru rewitalizacji, liczba wyposażonych warsztatów dla uczestników CIS, liczba osób, które podniosły kwalifikacje społeczne i zawodowe poprzez udział w doradztwie CIS, liczba nowopowstałych podmiotów gospodarczych w obszarze rewitalizacji oraz liczba budynków wraz z otoczeniem zaadaptowanych na potrzeby integracji mieszkańców*.

Zgodnie z Programem Rewitalizacji celami monitoringu i ewaluacji będzie: śledzenie postępów we wdrażaniu projektów, ocena zaangażowania interesariuszy w procesie rewitalizacji, podejmowanie szybkiej reakcji na pojawiające się wyzwania i odchylenia od założeń Programu Rewitalizacji, podejmowanie działań korygujących

sposób wdrażania Programu oraz dokonywanie modyfikacji zawartości dokumentu, udostępnianie wiarygodnej informacji interesariuszom (m.in. podmiotom lokalnym – uczestnikom oraz beneficjentom procesu rewitalizacji).

W Programie Rewitalizacji założono źródła pozyskania danych w procesie monitoringu i ewaluacji, m.in. dane: własne Gminy, GOPS, GUS, CEIDG²⁶, PUP.

Określono w nim także zasady, na podstawie których założono możliwość wprowadzania jego modyfikacji na dwóch poziomach, tj.:

- strategicznym: dotycząca zmiany otoczenia, istotnych zmian wskaźników, czy możliwości realizacji programu – poprzedzona przeglądem wskaźników delimitacyjnych oraz rezultatu, nie częściej niż raz na 3 lata,

- operacyjnym: związana z monitorowaniem realizacji projektów, dotycząca listy projektów podstawowych oraz projektów uzupełniających – prowadzona corocznie.

Założono również, że każdorazowa zmiana dotycząca list projektów będzie poddawana konsultacjom społecznym.

Dla ustalonego w Programie Rewitalizacji wskaźnika: *liczba osób korzystających z pomocy społecznej w obszarze rewitalizacji*, podano wartość bazową „0”, w sytuacji gdy faktyczna liczba osób korzystających z pomocy społecznej na obszarze rewitalizacji w 2015 r. wynosiła: w Chałupkach - 79, w Ujeznej – 132, łącznie 211. Przy realizacji Programu Rewitalizacji dla tego wskaźnika założono tendencję malejącą.

Wartość bazowa „0” dla pozostałych wskaźników monitorowania Programu Rewitalizacji wynikała z przyjętego założenia, że: utworzenie miejsc integracji społecznej, działania związane z aktywizacją zawodową i społeczną mieszkańców, wydarzenia/działania integracyjne na terenie rewitalizacji, utworzenie i wyposażenie CIS i warsztatów dla uczestników CIS, podnoszenie kwalifikacji społecznych i zawodowych, poprawa warunków do tworzenia miejsc pracy i prowadzenia działalności gospodarczej oraz zaadaptowanie budynków na potrzeby integracji mieszkańców, planowane były do realizacji w ramach Programu Rewitalizacji, a wartości wskaźników mierzone będą od przyjęcia Programu Rewitalizacji w kolejnych okresach sprawozdawczych.

W okresie objętym kontrolą, Gmina nie dokonywała modyfikacji Programu Rewitalizacji, według zapisów rozdziału XIII.

(akta kontroli str.176-178, 511-513, 734-736)

16)

W latach 2016-2018 nie wpływały do Gminy skargi i wnioski związane opracowaniem, wdrażaniem lub monitoringiem Programu Rewitalizacji. Nie prowadzono również audytów i kontroli związanych z procesem rewitalizacji. Radni Gminy (komisje działające przy Radzie Gminy) nie zgłaszali również problemów związanych z rewitalizacją.

Jedyną formą kontroli była weryfikacja Programu Rewitalizacji przez Zespół ds. Rewitalizacji - Urzędu Marszałkowskiego, co opisano w Obszarze 1, pkt 1 niniejszego wystąpienia.

(akta kontroli str. 545-550)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Nieprawidłowo dokonano ewidencji, w paragrafach klasyfikacji budżetowej, wpływu dotacji i ewidencji wydatków związanych z realizacją projektu pn. *Program Rewitalizacji Gminy Przeworsk*. Wpływ dotacji w kwocie 52.200 zł

²⁶ Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej (CEIDG).

zaewidencjonowano w § 2057, zamiast w § 200, tj. w § 2008 kwota - 44.370 zł Fundusz Spójności (85%) i § 2009 kwota - 7.830 zł budżet państwa (15%).

Wydatki w kwocie 61.799,27 zł zaewidencjonowano w §§ z czwartą cyfrą „7” (Fundusz Spójności i środki budżetu państwa) i w §§ z czwartą cyfrą „9” (środki własne), zamiast w §§ z czwartą cyfrą „8” (Fundusz Spójności) i w §§ z czwartą cyfrą „9” (środki budżetu państwa i środki własne).

Wydatki zaewidencjonowano we właściwym dziale i rozdziale klasyfikacji budżetowej, tj. w dziale 750 *Administracja publiczna*, rozdział 75095 *Pozostała działalność*.

Według art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o *finansach publicznych, dochody publiczne, wydatki publiczne i przychody, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 5, oraz środki, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3, klasyfikuje się, z zastrzeżeniem ust. 2, według:*

- 1) *działów i rozdziałów - określających rodzaj działalności;*
- 2) *paragrafów - określających rodzaj dochodu, przychodu lub wydatku oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3.*

Zgodnie z załącznikiem Nr 3 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych, § 205 dotyczy dotacji celowych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 5 lit. a i b *ufp*, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich, realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego występujące w charakterze beneficjenta w zakresie programów realizowanych w ramach Perspektywy Finansowej 2014 – 2020.

Beneficjentem zadania dotyczącego wsparcia jednostek samorządu terytorialnego w procesie opracowania programów rewitalizacji jest Ministerstwo Rozwoju – Departament Programów Pomocowych, nie zaś jednostka samorządu terytorialnego.

Zgodnie z informacją zamieszczoną przez Samorząd Województwa Podkarpackiego na stronie internetowej w zakładce *Rewitalizacja*, ewidencję wpływu dotacji i dokonanych wydatków należało dokonać w następujący sposób:

- wypłaty dotacji przez Województwo Podkarpackie dla Gmin w ramach realizacji ww. projektu w dziale 750, rozdział 75095, paragraf 200 klasyfikacji budżetowej, z tego:

§ 2008 kwota..... (Fundusz Spójności - 85%),

§ 2009 kwota..... (Budżet Państwa - 15%).

- wydatki związane z realizacją cyt. projektu w paragrafach wydatkowych klasyfikacji budżetowej z czwartą cyfrą „8” (Fundusz Spójności) i paragrafach z czwartą cyfrą „9” (środki budżetu państwa i środki własne gminy).

(akta kontroli str. 551-588)

Skarbnik Gminy Małgorzata Wilk wyjaśniła, że na dzień przyjmowania dotacji do planu budżetu Gminy na rok 2017 (uchwała Nr XXVII/139/2017 Rady Gminy z dnia 6 lutego 2017 r.) dysponowano wiedzą i przekonaniem o poprawnym zaewidencjonowaniu wpływu dotacji i wydatków związanych z realizacją projektu. Nie posiadano wiedzy o informacji opublikowanej przez Samorząd Województwa Podkarpackiego, w zakresie stosowania właściwych paragrafów klasyfikacji budżetowej dot. wpływu dotacji i dokonanych wydatków, tj.: dotacja: § 2008 (Fundusz Spójności), § 2009 (Budżet Państwa), wydatki związane z realizacją projektu w paragrafach klasyfikacji budżetowej z czwartą cyfrą „8” lub „9”.

(akta kontroli str. 420-423)

2. Nie sporządzono protokołu z procedury o udzielenie zamówienia na kompleksowe opracowanie Programu Rewitalizacji Gminy Przeworsk na lata 2017-2023, do czego zobowiązywały zapisy *Procedury udzielania zamówień przez dotacjobiorców*, stanowiącej załącznik nr 5 do umowy Nr RR-II.052.8.70.2016 z dnia 27 grudnia 2016 r. z Województwem Podkarpackim.

(akta kontroli str.274-297)

Wójt wyjaśnił, że w odpowiedzi na zapytanie umieszczone w BIP Gminy, dotyczące realizacji zadania pn. *Kompleksowe opracowanie Programu Rewitalizacji, wpłynęła tylko jedna oferta (spełniająca określone wymagania)*, w związku z czym wybór oferty nie miał skomplikowanego charakteru. Sporządzono zawiadomienie o wyborze oferty, które zawiera informacje jak w protokole.

W ocenie NIK, zgodnie z postanowieniami pkt 11 *Procedury udzielania zamówień przez dotacjobiorców*, informację o wyniku procedury udzielenia zamówienia dotacjobiorca umieszcza na własnej stronie internetowej, które zostało opublikowane przez Gminę w dniu 6 grudnia 2016 r. Niemniej jednak – zgodnie z pkt 13 ww. *Procedury – wybór oferty dokumentowany jest pisemnym protokołem*, którego wzór stanowi załącznik nr 2 do tej *Procedury*. Zatem zamieszczenie informacji na stronie internetowej nie wyłączało obowiązku sporządzenia protokołu.

(akta kontroli str.347-348)

3. Gmina nie posiadała opracowanego gminnego programu opieki nad zabytkami, do czego zobowiązuje art. 87 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*.

Zgodnie z art. 87 ust. 1 cyt. ustawy, wójt (burmistrz, prezydent miasta) sporządza na okres 4 lat gminny program opieki nad zabytkami. Podstawą do sporządzenia tego programu jest ewidencja zabytków (art. 21 cyt. ustawy). Zgodnie z art. 87 ust. 3 ww. ustawy gminny program opieki nad zabytkami przyjmuje rada gminy, po uzyskaniu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Planowane do realizacji w ramach Programu Rewitalizacji zadanie pn. przebudowa i wyposażenie budynku po szkole podstawowej w Ujeznej, na potrzeby prowadzenia działalności integracyjnej i aktywizacyjnej, dotyczyło budynku zabytkowego.

Wójt wyjaśnił, że Gmina nie posiada gminnego programu opieki nad zabytkami, zamierza przystąpić do jego opracowania. Przed jego opracowaniem wymagane jest opracowanie gminnej ewidencji zabytków, co wiąże się z potrzebą zabezpieczenia odpowiednich środków w budżecie gminy.

(akta kontroli str. 537-543)

4. Gmina nie posiadała sporządzonego gminnego programu ochrony środowiska, do czego zobowiązuje art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska*. Zgodnie z art. 17. ust. 1 cyt. ustawy, organ wykonawczy gminy, w celu realizacji polityki ochrony środowiska, sporządza gminny program ochrony środowiska, uwzględniając cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych, o których mowa w art. 14 ust. 1.

Wójt wyjaśnił, że Gmina nie posiada gminnego programu ochrony środowiska, zamierza przystąpić do jego opracowania, co wymaga poniesienia dodatkowych kosztów oraz ich zabezpieczenia w budżecie gminy.

(akta kontroli str. 537-543)

5. Gmina nie posiadała sporządzonego wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy, który powinien zostać uchwalony przez Radę

Gminy na podstawie art. 21 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego.

Zgodnie z art. 21 ust. 2 cyt. ustawy, wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy powinien być opracowany na co najmniej pięć kolejnych lat i obejmować w szczególności: 1) prognozę dotyczącą wielkości oraz stanu technicznego zasobu mieszkaniowego gminy w poszczególnych latach; 2) analizę potrzeb oraz plan remontów i modernizacji wynikający ze stanu technicznego budynków i lokali, z podziałem na kolejne lata; 3) planowaną sprzedaż lokali w kolejnych latach; 4) zasady polityki czynszowej oraz warunki obniżania czynszu; 5) sposób i zasady zarządzania lokalami i budynkami wchodzącymi w skład mieszkaniowego zasobu gminy oraz przewidywane zmiany w zakresie zarządzania mieszkaniowym zasobem gminy w kolejnych latach; 6) źródła finansowania gospodarki mieszkaniowej w kolejnych latach; 7) wysokość kosztów w kolejnych latach, z podziałem na koszty bieżącej eksploatacji, koszty remontów oraz koszty modernizacji lokali i budynków wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy, koszty zarządu nieruchomościami wspólnymi, których gmina jest jednym ze współwłaścicieli, a także koszty inwestycyjne; 8) opis innych działań mających na celu poprawę wykorzystania i racjonalizację gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy, a w szczególności: niezbędny zakres zamian lokali związanych z remontami budynków i lokali, planowaną sprzedaż lokali.

Gmina, w okresie objętym kontrolą, posiadała 3 lokale mieszkalne stanowiące jej własność o łącznej pow. 167,80 m², znajdujące się w miejscowości Nowosielce (2 lokale) i Ujezna (jeden lokal). Lokale te, w okresie objętym kontrolą, były wynajęte osobom fizycznym, na podstawie umowy najmu, na czas nieokreślony.

Wójt wyjaśnił, że Gmina nie posiada wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy ponieważ, Gmina może tworzyć i posiadać zasób mieszkaniowy (art. 20 ust. cyt. ustawy). Gmina takiego zasobu nie stworzyła, bo nie posiada zasobów mieszkaniowych, które by można było zakwalifikować do wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy. Co do trzech mieszkań znajdujących się w budynkach gminnych, mieszkanie w Ujeznej w budynku starej szkoły zajmuje emerytowana nauczycielka od co najmniej czterdziestu lat, umowa na najem została zawarta na czas nieokreślony i mieszkanie to nie może być przedmiotem zasobu mieszkaniowego. Dwa mieszkania znajdujące się w budynku byłego Ośrodka Zdrowia w Nowosielcach, Gmina przyjęła w roku 2004 od Zarządu Powiatu Przeworskiego wraz z lokatorami posiadającymi umowy najmu na czas nieokreślony i te mieszkania również nie mogą tworzyć gminnego zasobu mieszkaniowego.

W ocenie NIK, posiadanie przez Gminę lokali mieszkalnych stanowiących jej własność zobowiązuje, w myśl ww. przepisów, do opracowania i uchwalenia przez Radę Gminy wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy. Zgodnie bowiem z definicją zawartą w art. 2 ust. 1 pkt 10²⁷ mieszkaniowy zasób gminy to lokale stanowiące własność gminy albo gminnych osób prawnych lub spółek handlowych utworzonych z udziałem gminy, z wyjątkiem товариств будownицтва społecznego, a także lokale pozostające w posiadaniu samoistnym tych podmiotów²⁸.

(akta kontroli str. 537-543)

²⁷ W brzmieniu obowiązującym w okresie objętym kontrolą.

²⁸ Jak zauważa M. Bednarek w: *Prawo do mieszkania w konstytucji i ustawodawstwie* Wolters Kluwer Polska Warszawa 2007 str. 486: *Mieszkaniowy zasób gminy powstaje ex lege. To, co wchodzi w jego skład, wyznacza ustawa. Wola właściciela nie ma w tym wypadku żadnego znaczenia.*

6. W Programie Rewitalizacji przy realizacji w celu nr 1 *Aktywizacja zawodowa i społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji*, nieprawidłowo przyjęto dla wskaźnika: *liczba osób korzystających z pomocy społecznej w obszarze rewitalizacji*, wartość bazową „0”. Faktyczna liczba osób korzystających z pomocy społecznej na obszarze rewitalizacji wynosiła: w 2015 r. w Chałupkach - 79, w Ujeznej – 132, łącznie 211. Przy realizacji Programu Rewitalizacji dla tego wskaźnika założono tendencję malejącą.

(akta kontroli str.176-178, 467-482)

Wójt wyjaśnił, że wartość bazowa „0” wpisana w tabeli dot. wskaźnika monitorowania Programu Rewitalizacji, odnośnie liczby osób korzystających z pomocy społecznej w obszarze rewitalizacji, wynikała z omyłki pisarskiej. Wartość wskaźnika wynosiła 211.

(akta kontroli str. 511-513)

7. Niespójność dat w harmonogramie realizacji przedsięwzięć podstawowych w Programie Rewitalizacji.

W harmonogramie przedsięwzięć podstawowych w Programie Rewitalizacji założono realizację projektów w latach 2017 – 2020, w sytuacji gdy faktyczna realizacja Programu Rewitalizacji przewidziana jest na lata 2017 – 2023, w tym projektu:

- *Holistyczna rewitalizacja na terenie MOF Jarosław-Przeworsk w latach 2017-2019,*
- *Utworzenie CIS oraz prowadzenie programu aktywnej integracji osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w latach 2018 – 2020,*
- *Międzypokoleniowe warsztaty sposobem na aktywizację społeczną mieszkańców wsi Chałupki i Ujezna w latach 2018-2019.*

We wniosku o dofinansowanie projektu pn. *Holistyczna rewitalizacja na terenie MOF Jarosław-Przeworsk*, ze środków z EFRR w ramach RPO WP 2014-2020, założono realizację zadania 5 i 6 w okresie od II kwartału 2019 do IV kwartału 2020 (wniosek złożony we wrześniu 2018 r.).

(akta kontroli str. 95-190)

Wójt Gminy wyjaśnił, że przyczyną rozbieżności w datach w Programie Rewitalizacji było m.in. przesunięcie terminu naboru wniosków na projekty inwestycyjne przez Zarząd Województwa Podkarpackiego z IV kwartału 2017 r. na wrzesień 2018 r. oraz założenie że aktualizacja Programu Rewitalizacji nastąpi po zakończeniu określonego etapu realizacji zamierzonych działań. Wójt wyjaśnił, że na ten moment zapisy Programu i harmonogram są nadal aktualne.

(akta kontroli str.511-513)

8. W Programie Rewitalizacji Gminy nie podano indykatywnych ram finansowych pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, do czego zobowiązywały postanowienia pkt 5 ppkt 1 lit. i, załącznika do *Wytycznych Ministra Rozwoju*. Zgodnie z cyt. przepisem, *Program Rewitalizacji zawiera co najmniej indykatywne ramy finansowe w odniesieniu do przedsięwzięć planowanych podstawowych oraz pozostałych ujętych w tym programie, z indykatywnymi wielkościami środków finansowych z różnych źródeł (także spoza funduszy polityki spójności na lata 2014-2020 – publiczne i prywatne środki krajowe w celu realizacji zasady dodatkowości środków UE.*

(akta kontroli str. 165-190)

Wójt Gminy wyjaśnił, że w momencie zakończenia prac związanych z opracowaniem programu rewitalizacji, posiadane dane nie były na tyle szczegółowe, by umożliwiły określenie indykatywnych ram finansowych. Na etapie

monitoringu będą ulegać aktualizacji, tak jak mówi zapis w programie rewitalizacji, „przedsięwzięcia uzupełniające wymagają dopracowania, m.in. w zakresie budżetów, źródeł finansowania i harmonogramu ich realizacji.

(akta kontroli str. 514-515)

OCENA CZĄSTKOWA

Gmina posiadała opracowany i uchwalony przez Radę Gminy w dniu 29 marca 2017 r. *Program Rewitalizacji Gminy Przeworsk na lata 2017-2023.*

Program Rewitalizacji, na zlecenie Gminy, opracowała Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej w Rzeszowie za kwotę 53.000 zł.

Wyboru wykonawcy dokonano w wyniku ogłoszenia zamieszczonego na stronie internetowej Gminy, tj. zgodnie z procedurą udzielania zamówień przez dotacjobiorców, stanowiącą załącznik nr 5 do umowy dotacji. Fundacja była jedyną, która w wyznaczonym przez Gminę terminie złożyła wymaganą ofertę.

Zarząd Województwa Podkarpackiego – uwzględniając pozytywne stanowisko Zespołu ds. Rewitalizacji – uchwałą z dnia 14 listopada 2017 r. wpisał ww. Program do *Wykazu Programów Rewitalizacji Gmin Województwa Podkarpackiego.*

Program Rewitalizacji przygotowany został w oparciu o *Wytyczne Ministra Rozwoju i Instrukcję* oraz uchwalony przez Radę Gminy, na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o *samorządzie gminnym.*

W celu przygotowania Programu Rewitalizacji przeprowadzono diagnozę czynników i zjawisk kryzysowych oraz diagnozę pogłębianą obszaru rewitalizacji i na tej podstawie określono skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych oraz zasięgi przestrzenne obszaru rewitalizacji.

Dobór planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych odpowiadał celom i kierunkom rewitalizacji, mających za zadanie eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk. Przyjęte do realizacji przedsięwzięcia rewitalizacyjne, zgodnie z *Wytycznymi Ministra Rozwoju*, zapewniały mechanizmy zapewnienia kompleksowości, koncentracji i komplementarności.

Na etapie diagnozowania i opracowania Programu Rewitalizacji zachowano zasadę partnerstwa i partycypacji interesariuszy.

Gmina korzystała z dotacji na działania wspierające gminy w zakresie przygotowania programów rewitalizacji. Dotacja przyznana Gminie, w wysokości 52.200 zł, została wykorzystana i rozliczona zgodnie z umową. Łączne wydatki na przygotowanie Programu Rewitalizacji wyniosły 61.799,27 zł, w tym z dotacji 52.200 zł (84,5%) i środków własnych 9.599,27 zł (15,5%).

Nieprawidłowo dokonano ewidencji wpływu dotacji i ewidencji wydatków związanych z przygotowaniem Programu Rewitalizacji w paragrafach klasyfikacji budżetowej, co stanowiło naruszenie przepisów art. 39 ust. 1 pkt 2 *ufp* oraz załącznika nr 4 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w *sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych.*

Wpływ dotacji w kwocie 52.200 zł zaewidencjonowano w § 2057, zamiast w § 200, tj. w § 2008 kwota - 44.370 zł Fundusz Spójności (85%) i § 2009 kwota - 7.830 zł budżet państwa (15%).

Wydatki w kwocie 61.799,27 zł zaewidencjonowano w §§ z czwartą cyfrą „7” (Fundusz Spójności i środki budżetu państwa) i w §§ z czwartą cyfrą „9” (środki własne), zamiast w §§ z czwartą cyfrą „8” (Fundusz Spójności) i w §§ z czwartą cyfrą „9” (środki budżetu państwa i środki własne).

Program Rewitalizacji zawierał opis powiązań z dokumentami strategicznymi i planistycznymi Gminy, w tym m.in.: *Strategią Rozwoju Gminy Przeworsk na lata 2016-2020*, *Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Przeworsk na lata 2016-2020*, *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Przeworsk*, *Planem Gospodarki Niskoemisyjnej*.

Niemniej jednak Gmina nie posiadała opracowanych dokumentów strategicznych, tj.:

- gminnego programu opieki nad zabytkami, do czego zobowiązywał art. 87 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o *ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*,
- gminnego programu ochrony środowiska, do czego zobowiązywał 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska*,
- wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy, który powinien zostać uchwalony przez Radę Gminy, na podstawie art. 21 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o *ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego*.

Z punktu widzenia realizacji Programu Rewitalizacji, szczególnie istotnym jest gminny program opieki nad zabytkami, ponieważ jednym z zadań przewidzianym do realizacji w ramach Programu Rewitalizacji jest przebudowa zabytkowego budynku w miejscowości Ujezna.

NIK zwraca uwagę, iż prawidłowe opracowanie i rzetelne wdrażanie dokumentów planistyczno-strategicznych może mieć wpływ na realizację Programu Rewitalizacji. Pomiędzy dokumentami strategicznymi różnego stopnia i w ramach ich realizacji, powinna zachodzić spójność i komplementarność, tak aby umożliwić wzmocnienie podejmowanych działań oraz uzyskanie dodatkowych korzyści i zapewnić bardziej racjonalne wydatkowanie środków.

Program Rewitalizacji nie zawierał indykatywnych ram finansowych pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, do czego zobowiązywały postanowienia pkt 5 ppkt 1 lit. g, załącznika do *Wytycznych Ministra Rozwoju*.

W Programie Rewitalizacji, przy realizacji w celu nr 1 *Aktywizacja zawodowa i społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji*, nieprawidłowo przyjęto wartość bazową „0” dla wskaźnika: *liczba osób korzystających z pomocy społecznej w obszarze rewitalizacji*. Faktyczna liczba osób korzystających z pomocy społecznej na obszarze rewitalizacji w 2015 r. wynosiła 211. Przy realizacji tego wskaźnika, w Programie Rewitalizacji, założono tendencję malejącą.

W harmonogramie realizacji przedsięwzięć podstawowych, zaprezentowanym w Programie Rewitalizacji, wystąpiła niespójność dat, w stosunku do faktycznego okresu realizacji Programu Rewitalizacji. W harmonogramie przedsięwzięć podstawowych założono realizację projektów w latach 2017 – 2020, w sytuacji gdy faktyczna realizacja Programu Rewitalizacji przewidziana była na lata 2017 – 2023.

W ocenie NIK, rozbieżność dat wymaga ujednolicenia, przy najbliższej aktualizacji Programu Rewitalizacji.

OBSZAR

Opis stanu
faktycznego

2. Realizacja założeń przyjętych w Programie Rewitalizacji

1)

Wójt powołał w dniu 28 grudnia 2017 r. Zespół do spraw wdrażania Programu Rewitalizacji, którego celem było utworzenie płaszczyzny współpracy przy wdrażaniu, monitorowaniu i aktualizacji Programu Rewitalizacji. Koordynatorem Zespołu ds. działań partycypacyjnych został Sekretarz Gminy, którego głównym zadaniem było zwoływanie posiedzeń Zespołu, w skład którego wchodził: jako koordynator strategiczny i operacyjny Kierownik Referatu Przedsięwzięć

Publicznych Remontów i Inwestycji, Dyrektor GOPS, Dyrektor Centrum Usług Wspólnych, pracownik Referent ds. Planowania przestrzennego, Inspektor ds. Inwestycji, remontów, Inspektor ds. promocji, współpracy z organizacjami pozarządowymi i pozyskiwania funduszy pomocowych, Młodszy Referent ds. Kadr odpowiedzialny za współpracę z PUP.

Zakres zadań Zespołu obejmował wdrażanie i ocenę realizacji Programu Rewitalizacji w szczególności: koordynację realizacji Programu Rewitalizacji, gromadzenie, dostarczanie i analizowanie danych niezbędnych do wdrażania i monitorowania Programu Rewitalizacji, identyfikowanie problemów i wskazywanie możliwości eliminowania przeszkód w realizacji projektów rewitalizacyjnych oraz koordynowanie i wprowadzanie zmian do Programu Rewitalizacji.

Do zadań Koordynatora strategicznego należała ścisła koordynacja oraz inicjowanie współpracy między stronami odpowiedzialnymi za wdrażanie Programu Rewitalizacji. Koordynator odpowiadał za bieżącą realizację zapisów Programu Rewitalizacji, w tym za inicjowanie oraz określenie, we współpracy z Zespołem oraz poszczególnymi komórkami, zadań każdej z komórek i jednostek organizacyjnych, przypisanych do danego przedsięwzięcia rewitalizacyjnego.

W okresie objętym kontrolą w Urzędzie nie było udokumentowanych posiedzeń Zespołu.

Wójt wyjaśnił, że Zespół odbywał robocze spotkania w siedzibie Urzędu, z których nie sporządzano notatek, a ich ostateczne ustalenia odbywały się drogą mailową. Efektem pracy był złożony w ramach Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Jarosław–Przeworsk (dalej: MOF), wniosek o dofinansowanie projektu pn. *Holistyczna rewitalizacja na terenie MOF Jarosław - Przeworsk*.

(akta kontroli str.593-596, 679-688)

2)

Gmina wraz z Gminą Miejską Przeworsk, Gminą Miejską Jarosław oraz Gminą Pawłosiów 17 lipca 2015 r. powołała Stowarzyszenie MOF Jarosław-Przeworsk, którego celem było zapewnienie zrównoważonego i długofalowego rozwoju zrzeszonych miast i gmin oraz zacieśnianie partnerskiej współpracy samorządowej. W ramach MOF gminy 19 czerwca 2018 r. podpisały porozumie określające warunki i zasady przeprowadzenia wspólnego postępowania i udzielania zamówienia obejmującego przygotowania: studium wykonalności, analizy do dokumentacji projektowej do wniosku o dofinansowanie projektu pn. *Holistyczna rewitalizacja na terenie MOF Jarosław-Przeworsk* w ramach konkursu dedykowanego dla MOF, ze środków EFRR z *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego, Oś priorytetowa VI Spójność przestrzenna i społeczna, działanie 6.3 Rewitalizacja przestrzeni regionalnej*. Beneficjentem i partnerem wiodącym, który złożył 14 września 2018 r. wniosek o dofinansowanie w imieniu pozostałych partnerów była Gmina Miejska Przeworsk.

Ustalono, że złożony Wniosek o dofinansowanie zawierał dwa zadania opisane w Programie Rewitalizacji:

- dostosowanie Budynku Szkoły w Chałupkach na utworzenie CIS w celu nadania mu nowych funkcji społecznych i gospodarczych poprzez prace remontowe, adaptacyjne, utworzenie osobnego wejścia, zakup sprzętu i wyposażenia;
- przebudowa i wyposażenie budynku wraz z wykonaniem placu zabaw i siłowni zewnętrznej w Ujeznej na potrzeby prowadzenia działalności integracyjnej i aktywizacyjnej²⁹.

²⁹ Zadanie dot. budynku zabytkowego.

Wójt w dniu 1 sierpnia 2017 r. wydał decyzję o lokalizacji inwestycji dla zadania *Rozbudowa budynku szkoły podstawowej wraz ze zmianą sposobu użytkowania I piętra na cele CIS, położonej w Chałupkach*³⁰, a w dniu 28 sierpnia 2017 r. została wydana decyzja o lokalizacji inwestycji dla zadania *Zmiana sposobu użytkowania poddasza budynku świetlicy wiejskiej na działalność kulturalną i bibliotekę na działce położonej w Ujeznej*³¹. Gmina w dniu 21 grudnia 2017 r. uzyskała pozwolenia na budowę dla obu inwestycji³².

(akta kontroli str.593-630, 723)

Wniosek o dofinansowanie projektu pn. *Holistyczna rewitalizacja na terenie MOF Jarosław-Przeworsk*, został pozytywnie oceniony pod względem formalnym i merytorycznym. Instytucja Zarządzająca RPO WP 2014–2020 udostępniła w dniu 27 grudnia 2018 r. listę projektów, które spełniły kryteria i uzyskały wymaganą liczbę punktów. Wniosek o dofinansowanie złożony przez MOF uzyskał 89,50 punktów i został zakwalifikowany do dofinansowania ze środków RPO WP na lata 2014-2020 w ramach osi priorytetowej VI *Spójność przestrzenna i społeczna*, działanie 6.3 *Rewitalizacja przestrzeni regionalnej* (nabór nr RPK.06.03.00-IZ.00-18-002/18). Wartość całego projektu określono na kwotę 17.235.686 zł, w tym zadania realizowane przez Gminę:

- dostosowanie Budynku Zespołu Szkół w Chałupkach na utworzenie CIS na kwotę 1.698.027 zł,
- przebudowa i wyposażenie budynku wraz z wykonaniem placu zabaw i siłowni zewnętrznej w Ujeznej na kwota 645.849 zł.

Harmonogram realizacji ww. przedsięwzięć określony w Programie Rewitalizacji, zakładał ich realizację w okresie od 2017 r. do 2019 r.

Wójt wyjaśnił, że czas realizacji ww. zadań zaplanowano we wniosku o dofinansowanie na okres od II kwartału 2019 r. do IV kwartału 2020 r. Wynikało to z przesunięcia przez Zarząd Województwa Podkarpackiego naboru wniosków z IV kwartału 2017 r. na wrzesień 2018 r.

(akta kontroli str. 511-513, 593-595, 661-678)

Gmina zaplanowała w uchwałach budżetowych na lata 2017, 2018, 2019, środki finansowe na wydatki związane z realizacją ww. zadań określonych w *Programie Rewitalizacji*.

Na rok 2019 zaplanowano w dziale 700, rozdziale 70005, paragrafie 6050 środki finansowe na wydatki majątkowe w wysokości; 66.000 zł na *przebudowę i wyposażenie budynku na utworzenie CIS w wydzielonej części budynku Zespołu Szkół w Chałupkach* oraz 46.000 zł na *przebudowę i wyposażenie budynku wraz z wykonaniem placu zabaw i siłowni zewnętrznej na potrzeby prowadzenia działalności kulturalnej w Ujeznej*.

Powyższy plan wydatków nie został ujęty w uchwale Rady Gminy z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie *uchwalenia wieloletniej prognozy finansowej Gminy Przeworsk*³³, obejmującej lata 2019 – 2022.

Gmina w złożonym w dniu 14 września 2018 r. do Instytucji Zarządzającej RPO WP 2014-2020 wniosku o dofinansowanie projektu pn. *Holistyczna rewitalizacja na terenie MOF Jarosław-Przeworsk*, zaplanowała kwotę 1.698.027 zł na realizację

³⁰ Nr RPPIII.6733.8.2017

³¹ Nr RPPIII.6733.9.2017

³² Decyzja nr 522.2017 z 21.12.2017 r. na rozbudowę budynku szkoły podstawowej wraz ze zmianą sposobu użytkowania I piętra na cele CIS wraz z instalacją gazową na działce nr 1121 w m. Chałupki gm. Przeworsk. Decyzja nr 523/2017 z 21.12.2017 r. na przebudowę części budynku dawnej szkoły wraz ze zmianą sposobu użytkowania poddasza na działalność kulturalną i bibliotekę na działce nr ewidencyjny 626 położonej w Ujeznej.

³³ Uchwała Rady Gminy nr III/23/2018 z dnia 28.12.2018 r.

zadania dostosowanie Budynku Zespołu Szkół w Chałupkach na utworzenie CIS oraz kwotę 645.849 zł na przebudowę i wyposażenie budynku wraz z wykonaniem placu zabaw i siłowni zewnętrznej w Ujeznej.

Wójt wyjaśnił, że Gmina nie złożyła wniosku na utworzenie CIS oraz prowadzenie programu aktywnej integracji osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, ponieważ Instytucja Pośrednicząca – Wojewódzki Urząd Pracy odstąpił od przeprowadzenia dwóch naborów wniosków w ramach działania 8.1 w 2018 roku. Harmonogram naborów wniosków RPOWP na 2019 rok zakłada nabór wniosków do działania 8.1 Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w miesiącu czerwcu. Drugi projekt Międzypokoleniowe warsztaty sposobem na aktywizację społeczną mieszkańców wsi Chałupki i Ujezna nie został złożony, ponieważ nie było ogłoszeń związanych z tematem projektu. W momencie pojawienia się takich ogłoszeń Gmina Przeworsk przystąpi do realizacji projektu.

(akta kontroli str. 691-718, 721-722, 725-731)

Z pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych zaplanowanych do realizacji w Programie Rewitalizacji, Gmina w 2019 r. zamierza rozpocząć realizację projektu dot. *budowy boiska wielofunkcyjnego w Chałupkach*, po podpisaniu umowy o dofinansowanie z Ministerstwem Sportu i Turystyki. W dniu 22 stycznia 2019 r. Gmina przesłała do ww. Ministerstwa trzy egzemplarze podpisanej umowy o dofinansowanie tego zadania wraz z dokumentami.

Ponadto, w dniu 28 lutego 2019 r. Gmina złożyła do Ministerstwa Sportu i Turystyki wniosek o dofinansowanie ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej (FRKF) budowy placu zabaw i siłowni zewnętrznej w miejscowości Chałupki na łączną kwotę 148.790 zł (z tego 98.790 zł – środki własne i 50.000 zł – środki FRKF).

Wójt wyjaśnił, że projekty infrastrukturalne wymienione w tabeli *Charakterystyka projektów uzupełniających* (strona nr 66) pozycja nr 3 i 4 (w tym budowa dróg i chodników, oświetlenia wzdłuż dróg oraz wiat przystankowych) będą realizowane po ogłoszeniu naborów na takie działania w ramach Funduszu Dróg Samorządowych.

(akta kontroli str. 725-731)

3)

W Programie Rewitalizacji założono partnerską realizację przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych oraz prowadzenie aktywnej polityki informacyjnej, aktywizacji interesariuszy rewitalizacji. Planowano współdecydowanie (partycypowanie) w procesie wdrażania Programu Rewitalizacji poprzez realizowanie; spotkań służących zagospodarowaniu przestrzeni gminnej, spacerów badawczych w celu ogólnej oceny konkretnych rozwiązań głównie infrastrukturalnych, wspólne podejmowanie decyzji, rozwiązywanie problemów, opiniowanie rozwiązań w trakcie spotkań Zespołu.

Program Rewitalizacji zakładał w miarę postępu wdrożenia projektów, organizację spotkań informacyjno-konsultacyjnych z mieszkańcami.

Ustalono, że w trakcie procesu wdrażania Programu Rewitalizacji do dnia 14 marca 2019 r. w Gminie nie były organizowane spotkania z udziałem podmiotów sektora społecznego, gospodarczego i publicznego.

W związku z tym, że nie prowadzono monitoringu i ewaluacji Programu Rewitalizacji, to nie prowadzono również partycypacji społecznej w tych obszarach.

Wójt wyjaśnił, że spotkania z udziałem ww. podmiotów są planowane w 2019 r. Dotychczas nie zorganizowano takich spotkań, ponieważ Gmina jest na początkowym etapie wdrażania Programu Rewitalizacji.

(akta kontroli str. 721-722, 725-731)

4)

W okresie objętym kontrolą Gmina poniosła koszty związane z realizacją zadań wskazanych w Programie Rewitalizacji, w kwocie 59.760 zł, na którą składały się:

- w 2017:

- przebudowa i wyposażenie budynku na utworzenie CIS w wydzielonej części budynku Zespołu Szkół w Chałupkach – 23.985 zł, co stanowiło 79,9 % planu (za wykonanie koncepcji projektów wraz z uzgodnieniem przedmiarów, kosztorysów przebudowy i adaptacji budynku wraz z zagospodarowaniem terenów przyległych dla potrzeb CIS, pierwszego piętra szkoły podstawowej we wsi Chałupki),

- przebudowa i wyposażenie budynku wraz z wykonaniem placu zabaw i siłowni zewnętrznej na potrzeby prowadzenia działalności kulturalnej w Ujeznej – 23.985 zł, co stanowiło 79,95% planu (za wykonanie koncepcji projektów wraz z uzgodnieniem przedmiarów i kosztorysów przebudowy i adaptacji budynku wraz z zagospodarowaniem terenów budynku wiejskiego we wsi Ujezna na działalność kulturalną).

- w 2018:

- przebudowa i wyposażenie budynku na utworzenie CIS w wydzielonej części budynku Zespołu Szkół w Chałupkach – 6.326 zł, co stanowiło 63,3 % planu (w tym projekt technologii kuchni na potrzeby działalności CIS w Chałupkach – 861 zł, opracowanie studium wykonalności oraz niezbędnych załączników i analiz projektu przebudowy Zespołu Szkół w Chałupkach – 3.565 zł, usługa inspektora nadzoru – 1.900 zł),

- przebudowa i wyposażenie budynku wraz z wykonaniem placu zabaw i siłowni zewnętrznej na potrzeby prowadzenia działalności kulturalnej w Ujeznej – 5.464 zł, co stanowiło 54,6% planu (w tym opracowanie studium wykonalności oraz niezbędnych załączników i analiz projektu przebudowy i wyposażenia budynku wraz z wykonaniem placu zabaw i siłowni zewnętrznej w Ujeznej – 3.564 zł, usługa inspektora nadzoru – 1.900 zł),

Wójt wyjaśnił, że niższe wykonanie planu wydatków na ww. zadania wynikało z oszczędności powstałych w wyniku udzielenia zamówienia. Zakres zadań został wykonany w całości.

W okresie objętym kontrolą Gmina wydatkowała 59.760 zł, co stanowiło 2,13% szacunkowej wartości wydatków kwalifikowalnych dla projektu pn. *Holistyczna rewitalizacja na terenie MOF Jarosław-Przeworsk* (2.800.000 zł), określonych w Programie Rewitalizacji.

W złożonym w ramach MOF wniosku o dofinansowanie ww. projektu, Gmina zaplanowała na realizację zadań z Programu Rewitalizacji kwotę 2.402.665 zł, z której do dnia 28 stycznia 2019 r. wydatkowano 55.099 zł, tj. 2,29%.

Gmina nie posiadała udokumentowanych wydatków (kosztów) związanych z zarządzaniem Programem Rewitalizacji.

(akta kontroli str.631-660, 689-690, 725-732)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W wieloletniej prognozie finansowej Gminy na lata 2019-2022, przyjętej uchwałą Rady Gminy z dnia 28 grudnia 2018 r. nie wykazano zadań rewitalizacyjnych, planowanych do dofinansowania z RPO WP na lata 2014-2020, pomimo ich zatwierdzenia przez Zarząd Województwa Podkarpackiego uchwałą z dnia 27 grudnia 2018 r. oraz ujęcia uchwały budżetowej Gminy na rok 2019.

Zarząd Województwa Podkarpackiego uchwałą Nr 11/276/18 z dnia 27 grudnia 2018 r. zatwierdził do dofinansowania zadania pn.:

- dostosowanie Budynku Zespołu Szkół w Chałupkach na utworzenie CIS na kwotę 1.698.027 zł,

- przebudowa i wyposażenie budynku wraz z wykonaniem placu zabaw i siłowni zewnętrznej w Ujeźnej na kwotę 645.849 zł.

Czas realizacji ww. zadań zaplanowano we wniosku o dofinansowanie na okres od II kwartału 2019 r. do IV kwartału 2020 r.

W budżecie Gminy na 2019 r. zaplanowano w dziale 700, rozdział 70005, paragraf 6050 środki finansowe na ww. zadania w wysokości, odpowiednio: 66.000 zł, 46.000 zł.

Powyższy plan wydatków nie został ujęty w uchwale Rady Gminy z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie *uchwalenia wieloletniej prognozy finansowej Gminy Przeworsk*, obejmującej lata 2019 – 2022.

Zgodnie z art. 226 ust. 1 pkt 8 *ufp*, *wieloletnia prognoza finansowa powinna być realistyczna i określać dla każdego roku objętego prognozą co najmniej: kwoty wydatków bieżących i majątkowych wynikających z limitów wydatków na planowane i realizowane przedsięwzięcia, o których mowa w ust. 3.*

(akta kontroli str.661-678, 705-708, 715-718, 724)

Wójt wyjaśnił, że zadania ujęte w Programie Rewitalizacji nie zostały ujęte w wieloletniej prognozie finansowej ponieważ, nie były znane całkowite limity wydatków na poszczególne przedsięwzięcia w określonych odcinkach czasowych oraz że ich realizacja wiąże się z dofinansowaniem, które określi ostateczny okres realizacji i limit wydatków w poszczególnych latach.

W ocenie NIK, kwoty wydatków przewidziane na realizację ww. zadań zostały określone we wniosku o dofinansowanie, złożonym do Instytucji Zarządzającej RPO WP na lata 2014-2020.

(akta kontroli str. 721-722)

OCENA CZĄSTKOWA

W Gminie realizacja Programu Rewitalizacji znajdowała się w fazie wstępnej. W dniu 28 grudnia 2017 r. Wójt powołał Zespół ds. wdrażania Programu Rewitalizacji, a w dniu 14 września 2018 r. złożono wniosek o dofinansowanie projektu pn. *Holistyczna rewitalizacja na terenie MOF Jarosław-Przeworsk*, ze środków EFRR, w ramach RPO WP 2014-2020, działanie 6.3. *Rewitalizacja przestrzeni społecznej*. Wniosek ten został pozytywnie oceniony przez Instytucję Zarządzającą RPO WP 2014-2020, uzyskał wymaganą liczbę punktów i został zakwalifikowany do dofinansowania.

Zadanie to nie zostało przedstawione w wieloletniej prognozie finansowej Gminy na lata 2019-2022, przyjętej uchwałą Rady Gminy z dnia 28 grudnia 2018 r., pomimo ujęcia go w uchwale budżetowej Gminy na rok 2019.

W 2019 r. Gmina zamierza rozpocząć realizację projektu dot. *budowy boiska wielofunkcyjnego w Chałupkach*, po podpisaniu umowy o dofinansowanie z Ministerstwem Sportu i Turystyki. W dniu 22 stycznia 2019 r. przesłano do ww. Ministerstwa trzy egzemplarze podpisanej umowy o dofinansowanie tego zadania wraz z wymaganymi dokumentami.

Ponadto Gmina w dniu 28 lutego 2019 r. złożyła wniosek do Ministerstwa Sportu i Turystyki wniosek o dofinansowanie ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej budowy placu zabaw i siłowni zewnętrznej w miejscowości Chałupki.

W trakcie procesu wdrażania Programu Rewitalizacji, do dnia 14 marca 2019 r., nie zorganizowano spotkań z interesariuszami rewitalizacji, pomimo że Program Rewitalizacji zakładał w miarę postępu wdrożenia projektów, organizację spotkań

informacyjno-konsultacyjnych z mieszkańcami. Spotkania z udziałem interesariuszy planowane są w trakcie 2019 r.

W okresie objętym kontrolą, poniesione przez Gminę koszty na realizację zadań wskazanych w Programie Rewitalizacji wynosiły 59.760 zł i były związane m.in. z przygotowaniem koncepcji projektów, studium wykonalności oraz niezbędnych załączników i analiz.

Nie ponoszono kosztów związanych z zarządzaniem Programu Rewitalizacji.

OBSZAR

3. Efekty prowadzonej rewitalizacji

Opis stanu
faktycznego

1)

W ramach realizacji Programu Rewitalizacji, Gmina złożyła w dniu 14 września 2018 r. wniosek o dofinansowanie projektu pn. *Holistyczna rewitalizacja na terenie MOF Jarosław-Przeworsk* z RPO WP na lata 2014-2020, zawierającego 2 zadania, co opisano Obszarze 2, pkt 2.

Ze względu na wczesny etap wdrażania Programu Rewitalizacji, w tym poszczególnych projektów rewitalizacyjnych, na dzień zakończenia kontroli NIK, brak było efektów prowadzonej rewitalizacji.

(akta kontroli str.661-678)

2)

Gmina nie prowadziła monitoringu i ewaluacji Programu Rewitalizacji.

Zgodnie z cyt. Programem, za monitorowanie i ocenę wdrażania odpowiedzialna jest Gmina, która w okresie co 2 lata ma przedstawiać Radzie Gminy raport z wdrażania. Komórką odpowiedzialną za koordynację tych działań jest Referat Przedsięwzięć Publicznych, Remontów i Inwestycji, który miał przygotować procedury i schematy monitorowania programu, w tym jeden format raportu z wdrażania poszczególnych przedsięwzięć.

Wójt wyjaśnił, że monitorowanie i ocena wdrażania będzie przedstawiana w postaci raportu Radzie Gminy w 2019 r. Format raportu opierać się będzie na zestawie wskaźników Programu Rewitalizacji (Wskaźniki monitorowania Programu Rewitalizacji Programu Rewitalizacji na lata 2017-2023). Ponadto Wójt wyjaśnił m.in., że Gmina jest na początkowym etapie wdrażania Programu Rewitalizacji na dzień dzisiejszy nie podjęto żadnych działań związanych z gromadzeniem danych mogących służyć dokonywaniu przyszłych ocen, ale są one planowane w 2019 r. Zgodnie z zapisami Programu Rewitalizacji raport ewaluacyjny zostanie sporządzony za okres 2017-2023 oraz podany do publicznej wiadomości na koniec 2023 r.

(akta kontroli str.719-722)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

W związku z tym, że w Gminie realizacja Programu Rewitalizacji znajdowała się w fazie wstępnej, nie prowadzono działań w zakresie monitoringu i ewaluacji, przewidzianych w Programie Rewitalizacji.

Zgodnie z cyt. Programem, za monitorowanie i ocenę wdrażania odpowiedzialna jest Gmina, która w okresie co 2 lata ma przedstawiać Radzie Gminy raport z wdrażania. Komórką odpowiedzialną za koordynację tych działań był Referat Przedsięwzięć Publicznych, Remontów i Inwestycji, który miał przygotować procedury i schematy monitorowania programu, w tym jeden format raportu z wdrażania poszczególnych przedsięwzięć.

Do dnia zakończenia kontroli NIK, nie podjęto żadnych działań związanych zgromadzeniem danych mogących służyć dokonywaniu przyszłych ocen Programu Rewitalizacji. Działania takie są planowane w 2019 r. Zgodnie z zapisami Programu Rewitalizacji raport ewaluacyjny ma zostać sporządzony za okres 2017-2023 i podany do publicznej wiadomości na koniec 2023 r.

W ocenie NIK systematyczne prowadzenie monitoringu i ewaluacji Programu Rewitalizacji powinno umożliwić podejmowanie właściwych działań w celu realizacji zaplanowanych zadań rewitalizacyjnych i osiągnięcia zamierzonych celów rewitalizacji.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Dokonywanie ewidencji wpływu dotacji na projekty realizowane z udziałem środków europejskich i budżetu państwa we właściwych paragrafach klasyfikacji budżetowej oraz wydatków na te projekty w paragrafach klasyfikacji budżetowej z czwartą cyfrą „8” i „9” odpowiednią dla tego rodzaju środków, tj. środków Funduszu Spójności, środków budżetu państwa i środków własnych.
2. Podjęcie działań w celu sporządzenia i przyjęcia gminnego programu opieki nad zabytkami, do czego zobowiązuje art. 87 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*.
3. Podjęcie działań w celu sporządzenia gminnego programu ochrony środowiska, uwzględniającego cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych, do czego zobowiązuje art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska*.
4. Podjęcie działań w celu opracowania i uchwalenia przez Radę Gminy wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy, do czego zobowiązuje art. 21 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. *o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego*.
5. Wykazanie przy aktualizacji Programu Rewitalizacji prawidłowej wielkości bazowej wskaźnika pn. *liczba osób korzystających z pomocy społecznej w obszarze rewitalizacji* oraz indykatywnych ram finansowych pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.
6. Dostosowanie harmonogramu realizacji przedsięwzięć podstawowych w Programie Rewitalizacji do faktycznej ich realizacji.
7. Podjęcie działań w celu ujęcia w wieloletniej prognozie finansowej Gminy, co najmniej kwoty wydatków wynikających z limitów wydatków na planowane i realizowane przedsięwzięcia, do czego zobowiązuje art. 226 ust. 1 pkt 8 ustawy *o finansach publicznych*.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Rzeszów, dnia 17 maja 2019 r.

Kontrolerzy
Krzysztof Pakuła
główny specjalista kontroli
państwowej

/.../

Agnieszka Pomykała
starszy inspektor kontroli państwowej

/.../

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie
p.o. Dyrektora
Wiesław Motyka

/.../